

**WYMAGANIA EDUKACYJNE
Z HISTORII
w Szkole Podstawowej nr 3 im. Feliksa Szoldrskiego
opracowane na podstawie Statutu Szkoły
oraz Programu nauczania historii w klasach 4–8 szkoły podstawowej**

1. Przedmiot oceniania:

Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego oraz wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych w szkole programów nauczania.

2. Techniki i formy oceniania:

- a) oceny bieżące, śródroczne, roczne i końcowe ustala się w stopniach według skali zawartej w Statucie Szkoły;
- b) w zależności od poziomu wiedzy i umiejętności uczniów, ich wieku i specyfiki przedmiotu nauczyciel sam dokonuje wyboru form przeprowadzania pomiaru wiedzy i umiejętności oraz ilości zadań;
- c) oceny z przeprowadzonego pomiaru wiedzy i umiejętności ucznia wystawia się zgodnie z punktacją wynikającą ze specyfiki tego pomiaru. Nauczyciel, ustalając progi niezbędne do uzyskania poszczególnych ocen pozytywnych, bierze pod uwagę przede wszystkim zakres sprawdzanego materiału oraz typ zadań wykorzystanych podczas pomiaru, a także indywidualne potrzeby edukacyjne i możliwości psychofizyczne ucznia;
- d) pisemne formy sprawdzania wiedzy i umiejętności uczniów są poprawione przez nauczyciela, ocenione i przedstawione do wglądu w terminie do dwóch tygodni;
- e) stosowane formy oceniania wiadomości i umiejętności:

sprawdziany (trwające ≥ 30)

- obejmują materiał kilku tematów jednego działu i zapowiadane są z tygodniowym wyprzedzeniem, termin sprawdzianu zostaje odnotowany w dzienniku elektronicznym;
- w przypadku dłuższej nieobecności uczeń ma obowiązek zaliczenia sprawdzianu w terminie uzgodnionym z nauczycielem, ale nie później niż trzy tygodnie od powrotu do szkoły. Jeśli nieobecność ucznia jest spowodowana dłuższą chorobą lub przypadkiem losowym, nauczyciel może uzgodnić z uczniem indywidualny termin i formę zaliczenia materiału. W przypadku jednorazowej nieobecności uczeń przystępuje do

sprawdzianu na pierwszej lekcji, na którą przyszedł. Nieobecnemu uczniowi w dzienniku elektronicznym w miejscu oceny nauczyciel stawia poziomą kreskę (-).

kartkówki zapowiedziane lub niezapowiedziane (trwające 5-15 minut)

- sprawdzają opanowanie i rozumienie wiadomości bieżących z maksymalnie 3 ostatnich jednostek tematycznych;
- jeżeli uczeń nie pisał kartkówki z powodu jednorazowej nieobecności w szkole, pisze ją na kolejnej lekcji lub w terminie uzgodnionym z nauczycielem, jeśli jego nieobecność spowodowana była dłuższą chorobą albo przypadkiem losowym. Nieobecnemu uczniowi w dzienniku elektronicznym w miejscu oceny nauczyciel stawia poziomą kreskę (-).

odpowiedzi ustne

- sprawdzenie umiejętności komponowania wypowiedzi ustnej, wnioskowania, wiedzy merytorycznej: zakres – trzy ostatnie jednostki tematyczne;

praca na lekcji

- indywidualna m.in. zadania i ćwiczenia wykonywane przez uczniów, pomysłowość w samodzielnym rozwiązywaniu problemów;
- grupowa m.in. organizacja pracy w grupie, komunikacja; zaangażowanie, sposób prezentacji, efekty pracy;

prezentacje

- indywidualne lub grupowe zaprezentowanie efektów pracy

laureat konkursu szkolnego i laureaci wyższych etapów konkursów;

- f) uczeń ma prawo do jednokrotnej poprawy oceny (niedostatecznej, dopuszczającej, dostatecznej, dobrej, bardzo dobrej) ze wszystkich pisemnych form sprawdzania wiadomości i umiejętności oraz odpowiedzi ustnych;
- g) poprawa oceny odbywa się w terminie ustalonym przez nauczyciela.
- h) wszystkie pisemne formy sprawdzania wiadomości i umiejętności oraz odpowiedzi ustne podlegają poprawie w terminie do dwóch tygodni od wystawienia oceny i obejmują zadania o podobnym stopniu trudności, tym samym zakresie wiedzy i umiejętności. Druga ocena jest wpisywana jako poprawa oceny.

- i) jeżeli uczeń w czasie przeprowadzania pomiaru wiedzy i umiejętności korzysta z niedozwolonej pomocy, nie otrzymuje oceny. Ma wtedy obowiązek ponownego przystąpienia do pomiaru wiedzy i umiejętności w terminie wyznaczonym przez nauczyciela, bez możliwości poprawy uzyskanej oceny. Otrzymuje także uwagę z zachowania zgodną z systemem pochwał i uwag zawartym w rozdziale XIII Statutu.

3. Sposób ustalania śródrocznej, rocznej i końcowej oceny klasyfikacyjnej:

- Ocenę śródroczną, roczną oraz końcową uzyskuje uczeń na podstawie ocen bieżących otrzymanych z danego przedmiotu. Ocena śródroczna, roczna i końcowa powinna wynikać z co najmniej 3 ocen bieżących.
- Na śródroczną, roczną i końcową ocenę klasyfikacyjną mają wpływ oceny uzyskane w następującej hierarchii ważności:
 - ✓ sprawdziany,
 - ✓ kartkówki niezapowiedziane, odpowiedź ustna
 - ✓ kartkówki zapowiedziane, praca na lekcji.
 - ✓ prezentacje,
- Otrzymana pod koniec semestru/roku szkolnego średnia stanowi wyłącznie wartość szacunkową i nie powinna być interpretowana jako ocena semestralna lub roczna, przy której wystawieniu uwzględnia się także indywidualne postępy ucznia, jego zaangażowanie oraz inne przypadki szczególne. O ocenie śródrocznej, rocznej i końcowej decyduje nauczyciel.

4. Wymagania edukacyjne oraz zasady oceniania dostosowuje się do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia:

- a) posiadającego orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego;
- b) posiadającego orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania;
- c) posiadającego opinie PPP;
- d) nieposiadającego orzeczenia lub opinii PPP, który jest objęty pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole.

5. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z biologii.

- 1) Rodzic (prawny opiekun) ucznia ma prawo wnioskować na piśmie do dyrektora szkoły o podwyższenie oceny z zajęć edukacyjnych o jeden stopień.
- 2) O podwyższenie przewidywanej rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych może ubiegać się uczeń, który:
 - ✓ systematycznie uczestniczył w obowiązkowych zajęciach edukacyjnych,
 - ✓ nieobecności na tych zajęciach są w większości usprawiedliwione,

✓ systematycznie wykonywał zadania zlecone przez nauczyciela,

✓ przystępował do sprawdzianów i kartkówek.

- 3) Nauczyciel sprawdza spełnianie przez ucznia warunków umożliwiających przystąpienie do sprawdzenia wiadomości umiejętności na podwyższenie oceny.
- 4) Wniosek o przeprowadzenie sprawdzianu rodzic (prawny opiekun) składa w terminie do 3 dni roboczych od uzyskania przez ucznia informacji o przewidywanej rocznej/końcowej ocenie klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych.
- 5) Uczeń uzyska wyższą niż przewidywana roczną/końcową ocenę klasyfikacyjną z zajęć edukacyjnych, jeśli w wyniku sprawdzenia wiadomości i umiejętności uzyska ocenę, o którą się ubiega. Stopień trudności zadań na sprawdzianie musi odpowiadać wymaganiom edukacyjnym na ocenę, o którą ubiega się uczeń. Stosunek zadań otwartych do zamkniętych na sprawdzianie wynosi 7:3. Warunkiem otrzymania przez ucznia oceny wyższej niż przewidywana jest uzyskanie co najmniej 75% punktów ze sprawdzianu.
- 6) Sprawdzenie wiadomości i umiejętności odbywa się w formie pisemnego sprawdzianu.
- 7) Sprawdzian przeprowadza się nie później niż na dzień przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem rady pedagogicznej, termin i miejsce sprawdzianu ustala się w porozumieniu z rodzicami (prawnymi opiekunami) ucznia.
- 8) O terminie i miejscu sprawdzianu powiadamia nauczyciel danych zajęć edukacyjnych, którego dotyczy sprawdzian, przesyłając wiadomość do rodziców (prawnych opiekunów) ucznia oraz ucznia z wykorzystaniem narzędzi elektronicznych.
- 9) Sprawdzian obejmujący wymagania edukacyjne na ocenę, o którą ubiega się uczeń, przygotowuje i przeprowadza nauczyciel danych zajęć edukacyjnych.
- 10) Z przeprowadzonego sprawdzianu nauczyciel sporządza protokół zawierający zwłaszcza: termin, miejsce, ocenę, o którą ubiega się uczeń, dane ucznia i nauczyciela przeprowadzającego sprawdzian oraz wynik sprawdzianu. Do protokołu dołącza się podpisaną i poprawioną pracę ucznia. Dokumenty stanowią załącznik do arkusza ocen ucznia.
- 11) Jeżeli uczeń nie przystąpi do sprawdzianu w wyznaczonym terminie z przyczyn nieusprawiedliwionych, traci prawo do ubiegania się o podwyższenie oceny.

6. Wymagania edukacyjne z historii niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych:

Wymagania edukacyjne. Klasa 4

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
1. Historia... Co to takiego?	Uczeń wie, co to jest historia i czym zajmuje się historyk.	Uczeń wymienia w kolejności chronologicznej epoki w dziejach człowieka.	Uczeń wyjaśnia, po co uczy się historii.	Uczeń rozumie wpływ wydarzeń historycznych na teraźniejszość oraz wpływ współczesnych zdarzeń, także z własnego życia, na kształtowanie się przyszłej historii.	Uczeń wskazuje przykładowe wydarzenie historyczne oraz jego przyczyny i skutki.	III. 1)
2. Wśród starych ksiąg, obrazów i budowli	Uczeń wie, co to są: źródło historyczne, legenda, zabytek.	Uczeń wie, jakie funkcje pełni muzeum. Dzieli źródła historyczne na pisane i niepisane.	Uczeń wskazuje różne formy poznawania historii (film fabularny, dzieło malarskie). Rozumie znaczenie źródeł historycznych w pracy historyka, podaje konkretne przykłady.	Uczeń odczytuje informacje z ilustracji przedstawiającej źródło niepisane. Rozumie, dlaczego należy chronić źródła historyczne.	Uczeń wymienia przykłady zabytków, które można zobaczyć w skansenie.	III. 3)
3. Kiedy to było? Historia zegara i nie tylko...	Uczeń zna różne rodzaje zegarów. Wskazuje podstawowe podziały czasu stosowane w historii (wiek, tysiąclecie, era).	Uczeń umieszcza wydarzenia na osi czasu. Wie, co to jest chronologia. Określa na podstawie daty rocznej wiek i jego połowę (w odniesieniu do naszej ery). Oblicza czas, który upłynął między	Uczeń wie, w jakim celu i gdzie sporządzono pierwsze kalendarze. Rozumie, jakie znaczenie w poznawaniu i nauce historii ma chronologia.	Uczeń rozumie, dlaczego inaczej liczymy czas w odniesieniu do okresów przed naszą erą i naszej ery. Na podstawie daty rocznej określa wiek (w odniesieniu do czasów przed naszą erą).	Uczeń na podstawie daty rocznej określa połowę wieku (w odniesieniu do czasów przed naszą erą).	I.2) 3.) III. 2)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
		wydarzeniami z okresu naszej ery.				
4. Ja i moja historia	Uczeń wie, co to są: pamiątka rodzinna, zwyczaj, tablica przodków.	Uczeń odróżnia pamiątkę od zwyczaju oraz tablicę potomków od tablicy przodków. Podaje przykład pamiątki i zwyczaju w swojej rodzinie.	Uczeń rysuje tablicę przodków i tablicę potomków. Gromadzi pamiątki ze swojego dzieciństwa.	Uczeń rozumie korzyści wynikające z poznania swojej historii i historii swojej rodziny.	Uczeń sporządza swoją tablicę przodków do czwartego pokolenia.	I. 1)
5. Wielka i mała ojczyzna	Uczeń wie, co to są: ojczyzna, patriotyzm, region.	Uczeń wie, co to jest mała ojczyzna.	Uczeń rozumie znaczenie małej ojczyzny w swoim życiu i w historii.	Uczeń znajduje informacje na temat swojej małej ojczyzny. Interesuje się życiem lokalnym.	Uczeń wyjaśnia pochodzenie słowa „patriota”.	I. 2)
6. Nasze polskie symbole	Uczeń wie, które miasto jest stolicą Polski i jakie są polskie symbole narodowe.	Uczeń wymienia najważniejsze polskie święta państwowe.	Uczeń rozumie, że mamy obowiązek chronić nasze symbole narodowe i okazywać im szacunek.	Uczeń rozumie konieczność zdobywania wiedzy o ojczyźnie.	Uczeń, posługując się przykładami, opowiada, jak godło Polski zmieniało się na przestrzeni wieków.	II. 1)
7. W czasach Mieszka i Dobrawy	Uczeń wie, co to są: plemię, gród.	Uczeń zna datę przyjęcia chrztu przez Mieszka I. Opowiada, jak wyglądało życie codzienne w państwie Mieszka I.	Uczeń wymienia przyczyny i skutki przyjęcia chrztu przez Mieszka I. Odróżnia źródło historyczne od legendy.	Uczeń wymienia najważniejsze plemiona żyjące na ziemiach polskich. Rozumie wpływ chrześcijaństwa na rozwój kultury i państwowości.	Uczeń ocenia przyjęcie chrztu przez Mieszka I.	IV. 1)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
8.Bolesław Chrobry – pierwszy król Polski	Uczeń wie, kto to byli św. Wojciech i Bolesław Chrobry.	Uczeń zna datę zjazdu w Gnieźnie i koronacji Bolesława Chrobrego. Opowiada o męczeńskiej śmierci św. Wojciecha.	Uczeń wskazuje na mapie ziemie przyłączone przez Bolesława Chrobrego do Polski. Wymienia postanowienia zjazdu w Gnieźnie.	Uczeń rozumie znaczenie wykupienia ciała św. Wojciecha przez Bolesława Chrobrego. Podejmuje próbę oceny panowania Bolesława Chrobrego.	Uczeń wie, kim był w średniowieczu cesarz i co to jest włócznia św. Maurycego.	IV. 2)
9.Polska Kazimierza Wielkiego	Uczeń wie, kto to był Kazimierz Wielki.	Uczeń wymienia najważniejsze osiągnięcia Kazimierza Wielkiego. Wie, kto to był Mikołaj Wierzynek. Zna datę założenia Akademii Krakowskiej.	Uczeń wskazuje na mapie ziemie wchodzące w skład państwa Kazimierza Wielkiego na początku jego panowania i przyłączone do Polski przez tego władcę. Wymienia osiągnięcia gospodarcze, polityczne i kulturowe Kazimierza Wielkiego.	Uczeń rozumie znaczenie panowania Kazimierza Wielkiego dla historii Polski i je ocenia. Omawia osiągnięcia gospodarcze, polityczne i kulturowe Kazimierza Wielkiego.	Uczeń ocenia panowanie Kazimierza Wielkiego.	IV. 3)
10.Jadwiga i Jagiełło – unia dwóch państw	Uczeń wie, kto to byli Jadwiga Andegaweńska i Władysław Jagiełło.	Uczeń zna legendę o klamerce królowej Jadwigi. Wskazuje na mapie Wielkie Księstwo Litewskie. Zna datę zawarcia unii w Krewie.	Uczeń zna herby Wielkiego Księstwa Litewskiego i Królestwa Polskiego. Wymienia przyczyny i skutki unii polsko-litewskiej.	Uczeń zna rodowód królowej Jadwigi i wie, dlaczego zasiadła ona na polskim tronie.	Uczeń samodzielnie ocenia unię w Krewie.	IV. 4)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
11. Wielka wojna z Krzyżakami	Uczeń wie, kim byli Krzyżacy. Zna datę bitwy pod Grunwaldem.	Uczeń zna przebieg bitwy pod Grunwaldem. Opowiada o bitwie pod Grunwaldem. Odczytuje z planu przebieg bitwy pod Grunwaldem.	Uczeń opowiada, jak Krzyżacy założyli swoje państwo. Wskazuje na mapie: Malbork, Gdańsk, Pomorze Gdańskie, Grunwald. Wymienia przyczyny i skutki wielkiej wojny z Krzyżakami.	Uczeń rozumie znaczenie bitwy pod Grunwaldem.	Opowiada o przyjęciu przez Władysława Jagiełłę dwóch nagich mieczy przed bitwą grunwaldzką (patrz: karta pracy do lekcji 12.)	IV. 4)
12. Astronom, który poruszył Ziemię	Uczeń wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik.	Uczeń opowiada o życiu Mikołaja Kopernika. Opowiada o życiu krakowskich żaków.	Uczeń opowiada, jakie wykształcenie miał Mikołaj Kopernik. Wskazuje na mapie miejsca związane z Mikołajem Kopernikiem. Objaśnia, czego dotyczyła teoria heliocentryczna.	Uczeń wyjaśnia, jakie było znaczenie teorii Kopernika dla rozwoju nauki.	Uczeń zna najsławniejszych absolwentów Akademii Krakowskiej.	IV. 5)
13. Jan Zamoyski – wódz i mąż stanu	Uczeń wie, które miasto założył Jan Zamoyski.	Uczeń wie, kto to był Jan Zamoyski i wymienia jego osiągnięcia.	Uczeń rozumie określenie „mąż stanu”. Wie, kto był ostatnim królem z dynastii Jagiellonów. Wymienia trzech królów wybranych na polski tron po wygaśnięciu dynastii Jagiellonów.	Rozumie rolę wybitnej jednostki w dziejach.	Uczeń omawia funkcje najważniejszych elementów XVI-wiecznego miasta (na przykładzie Zamościa).	IV. 6)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
14. W czasach skrzydlatych jeźdźców	Uczeń wie, kto to byli: Stefan Czarniecki, Augustyn Kordecki, Jan III Sobieski. Zna datę bitwy pod Wiedniem.	Uczeń wie, co to była husaria i jak wyglądał husarz. Podaje skutki wojen Polski ze Szwecją i z Turcją. Zna datę rozpoczęcia i zakończenia potopu szwedzkiego. Zna słowa drugiej zwrotki <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> .	Uczeń wyjaśnia terminy: potop szwedzki, Lew Lechistanu. Rozumie znaczenie obrony Jasnej Góry w czasach potopu szwedzkiego.	Uczeń zna datę bitwy pod Chocimiem, w której dowodził Jan III Sobieski. Rozumie treść drugiej zwrotki <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> .	Uczeń samodzielnie ocenia udział wojsk polskich w bitwie pod Wiedniem.	IV. 7)
15. Insurekcja kościuszkowska	Uczeń zna datę dzienną uchwalenia pierwszej polskiej konstytucji. Wie, kto to był Tadeusz Kościuszko. Wymienia trzy państwa uczestniczące w rozbiorach Polski.	Uczeń zna datę insurekcji kościuszkowskiej. Wie, co to jest insurekcja i kto to byli kosynierzy. Wie, dlaczego 3 maja obchodzi się w Polsce święto narodowe.	Uczeń zna datę i przyczyny II rozbioru Polski. Opowiada o bitwie pod Racławicami. Wie, co to była <i>Konstytucja 3 maja</i> i rozumie jej znaczenie. Wskazuje na mapie trzy państwa zaborcze i zagarnięte przez nie polskie ziemie.	Uczeń ocenia insurekcję kościuszkowską – wskazuje jej mocne i słabe strony.	Uczeń na podstawie wiedzy z bieżącej lekcji (i ewentualnie z lekcji dodatkowej <i>*Epoka stanisławowska</i>) wymienia przyczyny rozbiorów Polski.	IV. 8)
16. Dał nam przykład Bonaparte	Uczeń wie, kto i kiedy napisał tekst <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> . Zna na pamięć pierwszą zwrotkę i refren polskiego hymnu.	Uczeń wie, kto to byli: Napoleon Bonaparte, Jan Henryk Dąbrowski, Józef Wybicki. Wie, kiedy powstały Legiony Polskie.	Uczeń opowiada o powstaniu Legionów Polskich.	Uczeń rozumie znaczenie Napoleona dla sprawy polskiej.	Uczeń ocenia działania Napoleona w odniesieniu do Polaków.	IV. 9)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
		Zna na pamięć polski hymn.				
17. Powstańcy styczniowi i podziemne państwo	Uczeń wie, co to były branka i Cytadela warszawska. Zna datę rozpoczęcia powstania styczniowego.	Uczeń wie, co to były manifestacje patriotyczne i kto brał w nich udział. Wie, kto to był Romuald Traugutt.	Uczeń wie, że w 1830 roku wybuchło powstanie listopadowe. Wymienia przyczyny i skutki powstania styczniowego. Rozumie, dlaczego powstańcy styczniowi podjęli walkę partyzancką.	Uczeń opowiada o działaniu państwa podziemnego podczas powstania styczniowego. Jeśli to możliwe, znajduje w swojej okolicy miejsca związane z powstaniem styczniowym i zna jego lokalnych bohaterów.	Uczeń ocenia powstanie styczniowe.	IV. 10)
18. W laboratorium wielkiej uczonej	Uczeń wie, z czego zasłynęła Maria Skłodowska-Curie.	Uczeń wymienia osiągnięcia Marii Skłodowskiej-Curie.	Uczeń wie, kiedy i za co Maria Skłodowska-Curie otrzymała dwukrotnie Nagrodę Nobla.	Uczeń ocenia działalność Marii Skłodowskiej-Curie.	Uczeń zauważa wzrost znaczenia kobiet w rozwoju nauki i kultury w XIX wieku.	IV. 11)
19. Józef Piłsudski i jego żołnierze	Uczeń zna datę rozpoczęcia I wojny światowej. Wie, kto to był Józef Piłsudski.	Uczeń wyjaśnia, dlaczego wojnę z lat 1914–1918 nazywamy światową. Wie, kto to był Roman Dmowski. Wymienia polskie formacje wojskowe walczące podczas I wojny światowej.	Uczeń omawia dwie polskie orientacje polityczne podczas I wojny światowej. Wie, kto to był Józef Haller. Rozumie, dlaczego I wojna światowa była szansą dla Polski na odzyskanie niepodległości.	Uczeń opowiada o początkach niepodległego państwa polskiego.	Uczeń ocenia działania Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego w czasie I wojny światowej.	IV. 12)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
20. Miasto z morza	Uczeń wskazuje na mapie Gdynię i COP.	Uczeń opowiada o powstaniu portu i miasta Gdyni. Uczeń wie, kto to był Eugeniusz Kwiatkowski.	Rozumie znaczenie powstania Gdyni i COP dla odrodzonej Polski.	Uczeń wymienia trudności, z którymi Polacy zmagali się po odzyskaniu niepodległości.	Uczeń ocenia osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej.	IV. 13)
21. Szare Szeregi	Uczeń wie, co to były obozy koncentracyjne i podaje przykład takiego obozu. Wie, co to były Armia Krajowa i Szare Szeregi. Zna datę rozpoczęcia II wojny światowej.	Uczeń wie, co to były tajne nauczanie i mały sabotaż. Wie, kto to byli „Rudy”, „Alek” i „Zośka”. Opowiada o akcji pod Arsenalem.	Uczeń wie, co to było Polskie Państwo Podziemne. Wymienia i omawia formy represji stosowane przez okupantów względem Polaków oraz sposoby walki Polaków z okupantami.	Uczeń rozumie, dlaczego należy czcić pamięć Polaków prześladowanych podczas II wojny światowej. Jeśli to możliwe, znajduje w swojej okolicy miejsca związane z prześladowaniami ludności polskiej podczas II wojny światowej i zna lokalnych bohaterów tego okresu.	Uczeń wyjaśnia na przykładzie harcerzy z Szarych Szeregów, czy bohaterowie II wojny światowej mogą być wzorem dla współczesnych dzieci i młodzieży.	IV. 14)
22. Żołnierze niezłomni	Uczeń zna datę zakończenia II wojny światowej. Wie, kto to byli Witold Pilecki i Danuta Siedzikówna „Inka”.	Opowiada o dokonaniach Witolda Pileckiego i Danuty Siedzikówny „Inki”.	Uczeń wyjaśnia określenie „żołnierze niezłomni”. Rozumie pojęcia: Urząd Bezpieczeństwa, komuniści, milicja.	Uczeń rozumie, dlaczego należy czcić pamięć żołnierzy niezłomnych.	Uczeń ocenia działania komunistycznych władz w powojennej Polsce.	IV. 15)
23. Bohaterowie Solidarności	Uczeń zna datę roczną powstania Solidarności.	Uczeń zna datę wprowadzenia stanu wojennego.	Uczeń podaje przyczyny i skutki zawarcia porozumień	Uczeń rozumie znaczenie powstania Solidarności dla	Uczeń ocenia wprowadzenie stanu wojennego oraz	IV. 17)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	Wie, kto to jest Lech Wałęsa.	Wie, kto to byli Wojciech Jaruzelski i Jerzy Popiełuszko.	sierpniowych oraz wprowadzenia stanu wojennego. Dostrzega związek między działalnością Solidarności a obaleniem komunizmu w Polsce. Zna datę pierwszych częściowo wolnych wyborów parlamentarnych.	historii Polski i Europy.	przemiany, które zaszły w Polsce po 4 czerwca 1989 roku.	
24. Papież Polak	Uczeń wie, kto to był Jan Paweł II (Karol Wojtyła).	Uczeń wie, kto to był Stefan Wyszyński. Wie, kiedy wybrano Karola Wojtyłę na papieża. Zna najważniejsze fakty z życia papieża Polaka.	Uczeń opowiada o życiu i działalności Jana Pawła II. Uczeń wie, co to były obchody tysiąclecia chrztu Polski.	Uczeń rozumie rolę i znaczenie Kościoła katolickiego w powojennej Polsce.	Uczeń – jeśli to możliwe – znajduje w swojej okolicy (regionie) miejsca związane z Janem Pawłem II.	IV. 16)

Wymagania edukacyjne. Klasa 5

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
1. Najdawniejsze dzieje człowieka	– wskazuje kontynent, z którego pochodzi człowiek;	–rozumie pojęcia: neolit, paleolit	– rozumie, dlaczego pierwsi ludzie prowadzili najpierw	– analizuje wpływ przejścia z wędrownego na	– analizuje wpływ warunków geograficznych na	I. 1)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	– rozumie pojęcia: wędrowny i osiadły tryb życia oraz potrafi je wyjaśnić		- wędrowny, a później osiadły tryb życia; – wie, dlaczego pojawili się kupcy i rzemieślnicy	osiadły tryb życia na zmiany w życiu ludzi na różnych płaszczyznach	życie ludzi i zmiany w nim zachodzące	
2. Mezopotamia – narodziny pierwszej cywilizacji	– wskazuje na mapie Mezopotamię; – wymienia trzy osiągnięcia mieszkańców Mezopotamii; – wie, kim był Hammurabi, i zna założenia jego kodeksu; – wymienia surowce, z których zaczęto wyrabiać narzędzia	– omawia znaczenie nowych surowców, z których wykonywano narzędzia; – zna najważniejsze rzeki Mezopotamii; – rozumie znaczenie słów: politeizm i kodeks	– omawia znaczenie wylewów rzek dla rozwoju rolnictwa; – omawia religię politeistyczną; – uzasadnia nazwę – Żyzny Półksiężyc	– wymienia okoliczności, które wpłynęły na powstanie państwa	– analizuje znaczenie wynalezienia pisma dla funkcjonowania państwa; – wskazuje konsekwencje wynalezienia koła	I. 2) 3) 5)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
3. Starożytny Egipt	– wie, nad jaką rzeką leży Egipt; – rozumie pojęcia: faraon i hieroglify; – rozumie pojęcia: politeizm, piramida, sarkofag, mumia; – wymienia trzy osiągnięcia Egipcjan	– wie, dlaczego wylewy Nilu miały wpływ na plony; – wie, czym zajmowali się: faraon, pisarze, rzemieślnicy, kupcy, kapłani; – wymienia bogów egipskich	– wyjaśnia, dlaczego Egipt był nazywany darem Nilu; – rozumie pojęcie monarcha despotyczna; – rozumie, dlaczego Egipcjanie mumifikowali zwłoki	– omawia władzę faraona; – rozumie znaczenie pisma dla funkcjonowania państwa; – rozumie znaczenie wynalazków Egipcjan	– porównuje Egipt z Mezopotamią pod względem wpływu warunków geograficznych na życie mieszkańców; – porównuje wynalazki poznanych cywilizacji	I. 2) 3) 4) 5)
4. Starożytny Izrael	– wskazuje na mapie Palestynę; – rozumie pojęcia: dekalog, judaizm; – wie, w kogo wierzyli Żydzi	– rozumie pojęcia: monoteizm, Jahwe; – podaje cechy judaizmu	– wskazuje na związek warunków geograficznych z zajęciami mieszkańców Palestyny; – wskazuje najważniejsze postacie z historii Izraela i wiąże je z wydarzeniami	– opisuje wędrówki i niewolę Żydów	– porównuje cechy judaizmu i chrześcijaństwa, dostrzega korzenie chrześcijaństwa w judaizmie	I. 2) 3) 5)
5. Cywilizacja starożytnych Greków	– wskazuje na mapie starożytną Grecję; – rozumie pojęcie polis; – wymienia zajęcia Greków	– rozumie pojęcia: Hellada, Hellenowie, akropol, agora, kolonia	– dostrzega i omawia wpływ warunków geograficznych na zajęcia i sposób życia starożytnych Greków	– rozumie przyczyny powstawania polis; – rozumie przyczyny kolonizacji greckiej	– rozumie przyczyny wpływów greckich w basenie Morza Śródziemnego	I. 2) 3)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
6. W demokratycznych Atenach	– rozumie pojęcie demokracja	– omawia demokrację jako sposób sprawowania rządów	– wymienia urzędników ateńskich oraz ich kompetencje	– omawia różnice w zadaniach kobiet i mężczyzn oraz obywateli i cudzoziemców	– porównuje współczesną demokrację z demokracją ateńską	I. 3) 4)
7. Wierzenia starożytnych Greków	– rozumie pojęcie politeizm w odniesieniu do wierzeń Greków; – wie, gdzie była siedziba bogów greckich; – zna co najmniej jednego boga greckiego	– wymienia najważniejszych bogów greckich: Zeusa, Posejdona, Hades, Atenę, Afrodytę, Herę, Apolla; – opisuje wygląd bogów	– zna sposoby oddawania czci bogom	– wie, kim był Homer; – wie, kim byli herosi	– potrafi wskazać znaczenie religii jako czynnika jednoczącego Greków	I. 3)
8. W teatrze i na igrzyskach	– wie, gdzie odbywały się igrzyska; – wie, jak wyglądał teatr grecki	– wskazuje dyscypliny sportowe, które były uprawiane w czasie igrzysk; – wie, jak wyglądała praca i stroje aktorów; – wie, jaka była geneza teatru	– rozumie znaczenie sportu w codziennym życiu Greków; – wie, w jaki sposób nagradzano zwycięzców na igrzyskach	– wie, czym różni się tragedia od komedii; – wymienia twórców tragedii i komedii	– uzasadnia, dlaczego igrzyska i teatr były czynnikami integrującymi Greków	I. 3) 5)
9. Uczeni, pisarze, artyści	– potrafi wskazać	– rozumie znaczenie	– rozróżnia porządki	– porównuje osiągnięcia	– dostrzega integrujący	I. 2) 3) 5)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	budynek wzniesiony przez Greków; – rozumie pojęcie filozofia; – wie, jak wyglądało pismo greckie	pisma dla rozwoju nauki; – wymienia greckich filozofów; – wskazuje nauki, które rozwinęły się w Grecji	architektoniczne; – wie, czym zajmowali się filozofowie; – zna dokonania Homera	Greków z osiągnięciami dotychczas poznanych cywilizacji	charakter sztuki i nauki greckiej	
10. Rzym – od królestwa do republiki	– potrafi wskazać Rzym na mapie; – zna pojęcie republika	– wie, kiedy Rzym stał się republiką; – zna zasady funkcjonowania republiki; – wymienia rzymskie urzędy; – wie, jak byli wybierani urzędnicy rzymscy	– wskazuje kompetencje urzędników rzymskich	– porównuje republikę rzymską z demokracją ateńską	– rozumie przyczyny walk plebejuszy z patrycjuszami	I. 2) 3) 4)
11. Imperium Rzymskie	– potrafi pokazać Imperium Rzymskie na mapie; – wie skąd się brali niewolnicy; – rozumie pojęcie cesarstwo	– rozumie pojęcie romanizacja; – wie, kim był Gajusz Juliusz Cezar; – wie, kiedy upadła republika; – omawia położenie niewolników	– wskazuje przyczyny rzymskich podbojów; – wie, jaki był wpływ Rzymian na podbite prowincje	– rozumie, dlaczego doszło do upadku republiki; – wskazuje efekty podbojów rzymskich i upadku republiki	– omawia różnice między republiką a cesarstwem	I. 2) 3) 4)
12. Cywilizacja starożytnego Rzymu	– rozumie pojęcia: akwedukt, łuk	– wymienia bogów rzymskich;	– opowiada o edukacji rzymskiej;	– wyjaśnia wpływ Greków na kulturę	– dostrzega wpływ osiągnięć Rzymian na	I. 3) 5)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	triumfalny, gladiator; – omawia religię Rzymian	– wskazuje osiągnięcia Rzymian w budownictwie; – potrafi wyjaśnić powiedzenie: „Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu.”	– wymienia rzymskich twórców	rzymską; – uzasadnia, że państwo rzymskie było krajem wielu religii	współczesny świat	
13. Powstanie chrześcijaństwa i schyłek starożytności	– zna datę upadku Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie; – wie, gdzie i kiedy narodziło się chrześcijaństwo; – wie, kim był Jezus Chrystus; – rozumie pojęcie chrześcijaństwo	– omawia założenia chrześcijaństwa; – wie, jak wyglądało życie pierwszych chrześcijan; – omawia rozwój chrześcijaństwa; – rozumie pojęcia: barbarzyńcy, tolerancja religijna	– rozumie przyczyny prześladowań chrześcijan; – wskazuje przyczyny słabości Imperium Rzymskiego	– wskazuje przyczyny upadku Cesarstwa Rzymskiego na Zachodzie	– analizuje przyczyny rozwoju chrześcijaństwa	I. 3) 5) 6)
14. Bizancjum	– wskazuje Bizancjum na mapie; – rozumie pojęcia: cesarstwo wschodnie, schizma wschodnia; – wie, jak wygląda mozaika	– wymienia działania cesarza Justyniana; – wskazuje osiągnięcia Bizancjum w dziedzinie kultury i architektury; – zna konsekwencje schizmy wschodniej	– wskazuje różnice między cesarstwem wschodnim a zachodnim; – rozumie znaczenie Bizancjum dla zachowania dorobku starożytności	– podaje argumenty uzasadniające przydomek cesarza Justyniana; – wskazuje działania, które miały pomóc w odbudowaniu cesarstwa	– omawia współczesne konsekwencje schizmy wschodniej	II. 2)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
15. Powstanie cywilizacji islamu	– wskazuje na mapie Półwysep Arabski; – wie, kim był Mahomet; – rozumie pojęcia: islam, Koran, muzułmanin, arabeska; – wie, w którym wieku powstał islam	– wymienia założenia islamu; – wskazuje ziemie podbite przez Arabów; – rozumie znaczenie roku 622	– wymienia filary islamu; – omawia politykę Arabów na podbitych terenach	– rozumie, jakie znaczenie mieli Arabowie w przekazaniu potomnym dorobku starożytnych Greków	– rozumie znaczenie handlu i wojen arabskich dla rozprzestrzeniania się osiągnięć innych kultur	II. 1)
16. Rycerstwo i system lenny	– wie, kto mógł zostać rycerzem, przedstawia zadania rycerza; – opowiada, na czym polegał system lenny	– opisuje władzę króla w średniowieczu; – przedstawia drogę od paza do rycerza oraz zadania związane z poszczególnymi stopniami; – rozumie pojęcia: wasał, senior, lenno; – opowiada o zamku i jego roli jako siedziby możnowładcy	– rozumie pojęcie immunitet; – opowiada o ceremonii nadawania lenna; – wie, na czym polegała kultura rycerska	– rozumie przyczyny i skutki powstania systemu lennego	– omawia rolę króla w systemie lennym; – rozumie, jaki wpływ miał system lenny na pozycję króla i sytuację wewnętrzną w państwie	III., IV. 1) 3)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
17. Średniowieczna wieś	– wie, jak wyglądało życie na wsi średniowiecznej; – dostrzega różnice między panem a poddanymi	– zna narzędzia używane do pracy na roli w okresie średniowiecza; – wie, na czym polegało osadnictwo	– wymienia obowiązki chłopów i pana; – wskazuje nowe sposoby uprawiania ziemi	– rozumie znaczenie osadnictwa dla właściciela ziemi; – rozumie znaczenie pogody dla życia na wsi	– rozumie wpływ nowych metod uprawiania ziemi i nowych narzędzi na życie mieszkańców wsi	IV. 1) 2)
18. Średniowieczne miasto	– wie, czym zajmowali się mieszkańcy miast; – potrafi opisać wygląd średniowiecznego miasta	– wie, jakie grupy społeczne mieszkaly w średniowiecznych miastach; – rozumie pojęcia: cech, mistrz, czeladnik; – wymienia funkcje miast	– opowiada o procesie lokowania miasta i jego cechach; – rozumie, jakie znaczenie miały cechy	– rozumie, dlaczego właściciele ziemi dążyli do lokowania miast; – opisuje samorząd miasta w średniowieczu	– przedstawia podobieństwa i różnice między miastem współczesnym a średniowiecznym	IV. 1) 2) 3)
19. Kościół i kultura na zachodzie Europy	– wymienia style architektoniczne średniowiecza; – wie, co się działo na uniwersytecie; – wie, czym się zajmowali zakonnicy	– wymienia przykłady średniowiecznych zakonów; – wie, gdzie powstał pierwszy zakon, zna jego założyciela; – rozumie zasadę „Módl się i pracuj”	– wymienia najstarsze uniwersytety; – rozumie rolę uniwersytetu; – wie, czym zajmowali się dominikanie i franciszkanie	– rozumie wpływ duchowieństwa i chrześcijaństwa na życie w średniowiecznej Europie	– porównuje rolę zakonów w średniowieczu i we współczesności	IV. 3) 4)
20. Spór cesarstwa z papieżem	– wie, kto został cesarzem w 962 r. – wie, czego dotyczył	– wie, kim byli: Henryk IV i Grzegorz VII;	– rozumie określenie „pójść do Kanossy” i zna jego genezę	– rozumie znaczenie koronacji cesarskiej Ottona I;	– rozumie znaczenie konkordatu w Wormacji dla	III.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	spór między papieżem a cesarzem	– rozumie pojęcie konkordat wormacki; – opowiada o etapach sporu między papieżem a cesarzem; – wymienia założenia reformy kościoła zaproponowane przez klasztory benedyktyńskie		– rozumie przyczyny sporu między papieżem a cesarstwem; – rozumie przyczyny zmian zaproponowanych przez klasztory benedyktyńskie	stosunków między Kościołem a państwami średniowiecznej Europy	
21. Narodziny państwa polskiego	– wie, kim był Mieszko I; – wie, kiedy Polska przyjęła chrzest	– wymienia największe plemiona zamieszkujące ziemie polskie; – opowiada o tworzeniu państwa polskiego; – opowiada o przyjęciu chrztu	– wie, kiedy była bitwa pod Cedynią; – rozumie znaczenie podbojów dla tworzenia państwa Mieszka	– wskazuje przyczyny i skutki przyjęcia chrześcijaństwa	– analizuje zmiany spowodowane przez chrzest w kontekście międzynarodowego położenia Polski	V. 1) 2)
22. Panowanie Bolesława Chrobrego	– wie, kto był następcą Mieszka I; – wie, kim był św. Wojciech; – wie, w którym roku Bolesław Chrobry został królem i kiedy	– wie, kto i kiedy brał udział w zjeździe gnieźnieńskim; – opowiada o misji biskupa Wojciecha; – wie, z kim Bolesław Chrobry toczył wojny	– wskazuje przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego	– rozumie znaczenie powołania pierwszego arcybiskupstwa na ziemiach polskich	– rozumie, jak koronacja wpłynęła na sytuację Polski w Europie	V. 3)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	był zjazd w Gnieźnie	i zna rezultat tych wojen				
23. Upadek i odbudowa państwa pierwszych Piastów	– wie, jaka dynastia sprawowała rządy w średniowiecznej Polsce; – wie, kim byli Mieszko II, Bolesław Śmiały, Kazimierz Odnowiciel	– wymienia problemy Polski w I połowie XI w.	– wymienia przyczyny problemów Polski w XI w.; – wskazuje działania mające na celu poprawę sytuacji Polski podejmowane przez kolejnych władców	– rozumie przyczyny problemów wewnętrznych państwa polskiego	– wskazuje skutki koronacji Bolesława Śmiałego i zamordowania biskupa Stanisława	V. 3) 4)
24. Społeczeństwo Polski pierwszych Piastów	– wymienia grupy społeczne w Polsce średniowiecznej; – wie, jakie były zajęcia wojów; – zna pojęcia: możnowładca, wojowie, duchowieństwo	– opisuje życie na wsi, w mieście	– wskazuje różnice występujące między poszczególnymi stanami	– dostrzega wpływ chrześcijaństwa na funkcjonowanie państwa polskiego	– rozumie, jakie znaczenie miały powinności poszczególnych grup społecznych dla funkcjonowania państwa	V. 5)
25. Rozbicie dzielnicowe	– wie, co oznaczał podział Polski na dzielnice	– zna sąsiadów Polski w okresie rozbicia dzielnicowego; – wie, z kim walczyli Polacy w okresie	– wie, w jaki sposób układały się stosunki z sąsiadami Polski w okresie rozbicia dzielnicowego;	– wymienia skutki testamentu Bolesława Krzywoustego; – wskazuje skutki stosunków Polski	– wskazuje skutki rozbicia dzielnicowego na różnych płaszczyznach	VI. 1) 2) 3)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
		rozbicia dzielnicowego, i zna efekty tych walk	– opisuje proces budowania państwa krzyżackiego	z sąsiadami		
26. Społeczeństwo i gospodarka Polski dzielnicowej	– wymienia stany w społeczeństwie polskim; – wie, na czym polegała kolonizacja; – zna pojęcie trójpółowka	– opowiada o procesie kolonizacji na prawie niemieckim; – wymienia zajęcia różnych stanów	– rozumie znaczenie zmian w rolnictwie dla życia ludzi	– analizuje znaczenie kolonizacji dla rozwoju gospodarczego; – wskazuje, w jaki sposób kształtował się samorząd na wsi, a jak w mieście	– rozumie, w jaki sposób ukształtowały się poszczególne grupy społeczne w Polsce	VI. 3)
27. Odbudowa Królestwa Polskiego	– wie, kto i kiedy zjednoczył ziemie polskie; – wie, jakie ziemie Polska utraciła na rzecz Krzyżaków	– wymienia kolejnych władców Polski; – wie, kiedy Polska utraciła Pomorze Gdańskie; – wskazuje wydarzenie uznawane za zakończenie rozbicia dzielnicowego	– wskazuje przyczyny zjednoczenia ziem polskich, – rozumie znaczenie utraty Pomorza; –	– opowiada o próbach odzyskania utraconych ziem –	– rozumie znaczenie zjednoczenia ziem polskich dla zmiany położenia międzynarodowego Polski	VI. 2) 4)
28. Polska Kazimierza Wielkiego	– wie, kto był ostatnim królem Polski z dynastii Piastów; – rozumie powiedzenie	– wymienia działania Kazimierza Wielkiego w różnych dziedzinach;	– rozumie znaczenie powołania Akademii Krakowskiej; – omawia, w jaki sposób	– omawia znaczenie pokoju z Krzyżakami i Czechami dla Polski		VII. 1) 2)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	„Zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.”	– wie, kiedy została utworzona Akademia Krakowska	Kazimierz Wielki rozwiązał problemy z Czechami i Krzyżakami			
29. Polska w unii z Litwą	– wie, z kim Polska zawarła unie w XIV w.; – wie, kim byli: Jadwiga i Władysław Jagiełło; – rozumie pojęcie: Krzyżacy; – wie, jaki był rezultat bitwy pod Grunwaldem, wie, kto w niej walczył; – zna nazwę dynastii, która rządziła Polską od 1385 roku; – wie, kiedy Polska odzyskała Pomorze Gdańskie	– omawia przyczyny zaproszenia Krzyżaków do Polski; – opowiada o zawarciu unii Polski Litwą; – opowiada o chrzcie Litwy i tzw. wielkiej wojnie z Krzyżakami; – wie, dlaczego doszło do wojny z Krzyżakami w 1409 r.; – wie, jakie były efekty drugiego pokoju toruńskiego;	– rozumie przyczyny zawarcia przez Polskę unii z Litwą; – wie, dlaczego doszło do wielkiej wojny z Krzyżakami; – zna postanowienia pierwszego pokoju toruńskiego	– opisuje proces budowania państwa krzyżackiego; – rozumie znaczenie przywileju koszyckiego; – rozumie znaczenie odzyskania Gdańska dla Polski	– analizuje zmiany zachodzące w państwie polskim pod wpływem unii z Litwą	VII. 2) 3) 4)
30. Monarchia stanowa w Polsce	– wie, z jakich izb składał się sejm i kto w nim zasiadał; – rozumie pojęcie szlachta	– rozumie pojęcia: przywilej, sejm walny, konstytucja nihil novi, elekcja; – wie, na czym polegała	– wie, kiedy zebrał się pierwszy polski sejm; – opowiada o kształtowaniu się monarchii stanowej;	– rozumie okoliczności nadawania przywilejów, wskazuje ich konsekwencje; – wymienia treść	– omawia funkcjonowanie monarchii stanowej, dostrzega różnice między monarchią	VII. 5)

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
		monarchia stanowa	– opowiada o powstawaniu przywilejów	przywilejów nadanych szlachcie	stanową a patrymonialną	

Wymagania edukacyjne. Klasa 6

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
1. Wielkie odkrycia geograficzne	• zna datę: 1492; • zna dokonania Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana; • wskazuje na mapie trasy podróży K. Kolumba, V. da Gamy, F. Magellana	• zna pojęcie: jedwabny szlak; • wyjaśnia pochodzenie terminu <i>Indianie</i>; • zna znaczenie wyprawy Ferdynanda Magellana	• wymienia przyczyny odkryć geograficznych	• rozumie znaczenie wprowadzenia nowego typu statków dla odkryć geograficznych	• porównuje sposoby podróżowania na przestrzeni wieków, dostrzega znaczenie zmian	VIII. 1) 2)
2. Konsekwencje wielkich odkryć geograficznych	• rozumie pojęcia: konkwistador, Nowy Świat, kolonia; • wymienia państwa, które były najważniejszymi kolonizatorami	• wymienia skutki gospodarcze, społeczne i polityczne odkryć geograficznych; • wymienia rośliny przywiezione do Europy przez odkrywców	• opowiada o dokonaniach Inków i Azteków	• rozumie zmiany, które zaszły w Europie i Nowym Świecie w wyniku odkryć geograficznych	• omawia znaczenie zmian wprowadzonych przez odkrywców na podbitych terenach, wskazuje ich pozytyw i negatyw	VIII. 1) 2)
3. Kultura odrodzenia we Włoszech	• rozumie pojęcia: renesans, odrodzenie, człowiek renesansu;	• rozumie termin humanizm	• podaje przyczyny narodzin renesansu we Włoszech	• na wybranym przykładzie omawia cechy sztuki renesansowej	• porównuje sztukę renesansu i średniowiecza; • wskazuje podobieństwa	IX. 1)

	- wymienia najwybitniejszych twórców włoskiego renesansu; - wskazuje na mapie Włochy				miedzy sztuką renesansu i starożytności	
4. Humanizm w Europie i przewrót kopernikański	- wie, kto i kiedy udoskonalił wynalazek druku (ruchoma czcionka drukarska); - wymienia najważniejszych humanistów XVI-wiecznej Europy	wie kim był Mikołaj Kopernik	opisuje znaczenie upowszechnienia druku dla rozwoju kultury	rozumie przełomowe znaczenie odkrycia Mikołaja Kopernika	dostrzega zmiany, które zaszły w XV i XVI wieku, i ich wpływ na życie ludzi	IX. 1)
5.Reformacja	- potrafi wskazać datę początku reformacji; - zna dokonania Marcina Lutra; - rozumie pojęcia: reformacja, protestantyzm, luteranizm, kalwinizm; - wskazuje na mapie państwa, w których doszło do reformacji	- wie, kiedy doszło do: podpisania pokoju w Augsburgu, nocy św. Bartłomieja; - zna dokonania Jana Kalwina związane z reformacją; - rozumie pojęcie tolerancji religijnej	- wymienia przyczyny reformacji; - przedstawia skutki reformacji;	- dostrzega i wymienia różnice pomiędzy katolicyzmem i protestantyzmem; - dostrzega różnorodność przyczyn reformacji i różny jej przebieg w zależności od państwa	wskazuje zmiany, które zaszły w Europie w związku z reformacją	IX. 2)
6. Reforma katolicka	- wie, kiedy i gdzie odbył się sobór reformujący Kościół; - rozumie pojęcia: sobór, jezuita, kontrreformacja, reforma katolicka	- zna najważniejsze postanowienia soboru trydenckiego; - przedstawia działalność sądów kościelnych i jezuitów	omawia zmiany, które nastąpiły w Kościele katolickim po soborze	- rozumie skutki dwóch reform chrześcijaństwa; - omawia wpływ reform na zmiany w funkcjonowaniu Kościoła	porównuje sytuację w Kościele katolickim przed soborem i po jego reformach	IX. 3)
7. Polska i Litwa pod rządami ostatnich Jagiellonów	- wskazuje na mapie ziemie, którymi władali Jagiellonowie; - wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów; - rozumie określenie: hołd pruski;	wie, w jaki sposób doszło do likwidacji państwa zakonnego	zna postanowienia traktatu pokojowego zawartego w Krakowie w 1525 roku	wymienia i rozumie przyczyny wojen z państwem moskiewskim	omawia położenie międzynarodowe Polski za ostatnich Jagiellonów	IX. 4) 5)

	• zna datę hołdu pruskiego					
8. Kształtowanie się demokracji szlacheckiej	• rozumie pojęcia: demokracja szlachecka, sejm walny, izba poselska, izba senatorska, magnat, pospolite ruszenie; • określa wiek, w którym ukształtował się sejm	• wskazuje, czym szlachta różniła się od innych stanów	• rozumie zasadę jednomyślności w pracy sejmu;	• potrafi wskazać konsekwencje demokracji szlacheckiej;	• omawia strukturę społeczną Polski w XVI wieku	IX. 4)
9. Powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów	• wyjaśnia pojęcia: unia realna, Rzeczpospolita Obojga Narodów; • wie, kiedy doszło do zawarcia unii realnej; • wiąże postać Zygmunta Augusta z unią w Lublinie; • wskazuje na mapie Rzeczpospolitą Obojga Narodów	• wymienia postanowienia unii lubelskiej	• zna przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej; • wymienia i rozumie skutki unii	• rozumie różne oceny unii ze strony Polaków i Litwinów	• porównuje charakter unii realnej i unii personalnej; • ocenia zawarcie unii z perspektywy polityki zagranicznej i wewnętrznej	IX. 8)
10. Rzeczpospolita monarchią elekcyjną	• rozumie pojęcia: wolna elekcja, sejm elekcyjny, artykuły henrykowskie, pacta conventa, Akademia Wileńska; • wymienia dwóch pierwszych władców elekcyjnych	• wyjaśnia zasady wolnej elekcji; • wie, gdzie odbywały się wolne elekcje;	• rozumie znaczenie artykułów henrykowskich i pacta conventa dla ograniczenia władzy królewskiej; • rozumie znaczenie propagandy w czasie wolnej elekcji	• dostrzega wady i zalety elekcyjnego wyboru władcy	• porównuje monarchię elekcyjną z monarchią dziedziczną	X. 2) 3)
11. Gospodarka Rzeczypospolitej w XVI wieku	• rozumie pojęcia: pańszczyzna, folwark, „spichlerz Europy”; • wie, jaką monetą biła Rzeczpospolita w XVI wieku; • pokazuje na mapie Gdańsk	• wie, dlaczego w Rzeczypospolitej rozwinęła się produkcja zboża i handel tym towarem;	• wie, co Rzeczpospolita eksportowała i importowała	• rozumie znaczenie Gdańska dla polskiej gospodarki	• rozumie i uzasadnia wpływ handlu zbożem na położenie chłopów i wzrost roli gospodarczej szlachty	IX. 6)
12. Rzeczpospolita wielu narodów i religii	• wymienia narody zamieszkujące Rzeczpospolitą;	• na przykładzie Lwowa omawia koegzystencję różnych narodów;	• wie, dlaczego w Rzeczypospolitej mieszkało wiele	• omawia znaczenie konfederacji	• porównuje sytuację protestantów w	X. 1)

	• wskazuje na mapie tereny zamieszkane przez Polaków, Litwinów, Rusinów, Niemców; • wymienia religie i wyznania XVI-wiecznej Rzeczypospolitej	• rozumie pojęcie: konfederacja warszawska, zna datę podpisania tego dokumentu	• mniejszości narodowych; • omawia przyczyny i skutki tolerancji religijnej	warszawskiej dla tolerancji religijnej	Rzeczypospolitej i Europie	
13. „Złoty wiek” kultury polskiej	• wie, kim byli Mikołaj Rej, Jan Kochanowski, Andrzej Frycz Modrzewski; • omawia renesansowy charakter Zamościa; • rozumie pojęcie „złoty wiek kultury polskiej”	• wskazuje przykłady zmian zachodzących w Polsce w okresie renesansu: rozwój polszczyzny i alfabetu polskiego, powstawanie budowli renesansowych, szerzenie idei humanizmu i renesansu na uniwersytetach	• omawia wpływ podróży, powstawania uniwersytetów i upowszechnienia druku na zmiany w polskiej kulturze; • wskazuje cechy renesansu na przykładzie ratusza w Zamościu, Wawelu	• rozumie i uzasadnia, dlaczego w odniesieniu do Zamościa używa się określenia „miasto idealne”	• porównuje renesans w Polsce i Europie	IX. 7)
14. Monarchia absolutna we Francji	• rozumie pojęcia: Król Słońce, monarchia absolutna, Wersal; • wie, kiedy panował Ludwik XIV	• wyjaśnia słowa „Państwo to ja”	zna cechy monarchii absolutnej			XII. 1)
15. Anglia na drodze ku monarchii parlamentarnej	• wie, kiedy doszło do rewolucji w Anglii; • rozumie pojęcia: purytanie, <i>Deklaracja praw</i>;	• rozumie zasadę „król panuje, ale nie rządzi”	• rozumie, dlaczego doszło do konfliktu króla z Parlamentem, wskazuje skutki tego sporu	• charakteryzuje ustrój Wielkiej Brytanii	• porównuje sposób sprawowania rządów w Wielkiej Brytanii XVII wieku i we Francji	XII. 1)
16. Początki panowania Wazów i wojny z Rosją	• zna postacie: Zygmunta III Wazy, Władysława IV Wazy, Dymitra Samozwańca;	• wie, jak zakończyła się unia personalna Polski i Szwecji;	• wyjaśnia przyczyny i skutki interwencji polskiej w Rosji	• dostrzega i omawia konsekwencje unii ze Szwecją, porównuje ją z unią lubelską	• analizuje pozycję międzynarodową Rzeczypospolitej	XI. 1) 4)

	• wskazuje na mapie państwo, z którym Polska zawarła unię personalną z chwilą powołania na tron Zygmunta III Wazy; • rozumie pojęcia: samodzierżawie, wielka smuta, dymitriada, Kreml, husaria;	• zna okoliczności objęcia tronu Rzeczypospolitej przez dynastię Wazów			za rządów Zygmunta III Wazy	
17. Powstanie kozackie	• rozumie pojęcia: Kozacy, rejestr kozacki, ugoda w Perejasławiu; • zna postać Bohdana Chmielnickiego	• omawia ogólnie przebieg powstania kozackiego; • wskazuje na mapie niektóre ważniejsze bitwy, które stoczono podczas powstania	• wskazuje przyczyny wybuchu powstania kozackiego	• rozumie znaczenie ugody w Perejasławiu; • zna skutki rozejmu w Andruszowie	• wskazuje przyczyny i skutki zbliżenia się Kozaków i Rosji	XI. 2) 4)
18. Wojny Rzeczypospolitej ze Szwecją	• zna postacie: Jana Kazimierza, Stefana Czarnieckiego; • zna pojęcia: potop, hetman; • wie, co wydarzyło się w 1655 i w 1660 roku	• wie jak zakończył się potop szwedzki; • omawia postanowienia pokoju w Oliwie	• wskazuje przyczyny konfliktu między Polską a Szwecją	• omawia znaczenie pokoju w Oliwie dla stosunków polsko-szwedzkich	• rozumie dążenie do opanowania Bałtyku przez państwa nad nim leżące	XI. 1) 3) 4)
19. Kryzys Rzeczypospolitej w połowie XVII wieku	• wyjaśnia pojęcia: liberum veto, „złota wolność”, rokosz, królewicza	• wymienia skutki gospodarcze i polityczne wojen w XVII wieku	• rozumie i omawia demograficzne skutki wojen XVII-wiecznych	• rozumie znaczenie upadku gospodarczego Rzeczypospolitej dla funkcjonowania państwa	• rozumie wpływ „złotej wolności” na sytuację polityczną w Rzeczypospolitej w XVII wieku	XI. 5)
20. Wojny Rzeczypospolitej z Turcją	• wie kim był Michał Korybut Wiśniowiecki, zna dokonania Jana III Sobieskiego; • wie, kiedy miały miejsce bitwy pod Chocimiem i pod Wiedniem oraz jaki był ich rezultat; • rozumie pojęcia: haracz, odsiecz wiedeńska	• wskazuje przyczyny wojen polsko-tureckich • wie jak ostatecznie zakończyły się wojny polsko-tureckie	• rozumie znaczenie bitwy pod Wiedniem	• omawia znaczenie traktatu w Buczaczu, rozumie, dlaczego nazywano go haniebnym; • omawia okoliczności, w których Polacy ruszyli na odsiecz Wiedniowi;	• wyjaśnia, dlaczego Jana III Sobieskiego nazywano „Lwem Lechistanu”	XI. 1) 4)

				• rozumie znaczenie odsieczy wiedeńskiej dla pozycji Polski w Europie		
21. Barok i kultura XVII wieku w Europie i Rzeczypospolitej	• wskazuje przykłady sztuki barokowej w architekturze, malarstwie i rzeźbie; • wyjaśnia pojęcia: barok, kultura sarmacka, wie, jakiego dotyczyły okresu;	• wymienia cechy sztuki barokowej	• rozumie znaczenie sztuki baroku dla Kościoła katolickiego; • omawia początki nietolerancji religijnej w Polsce, wskazuje jej przyczyny	• wskazuje przykłady barokowej architektury i sztuki we własnym regionie	• rozumie przyczyny różnic pomiędzy kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej	XI. 6)
22. Kultura oświecenia	• rozumie pojęcia: „stulecie światła”, <i>Wielka encyklopedia francuska</i>, , manufaktura, • wyjaśnia jakie rodzaje władzy składają się na trójpodział władz; • podaje przykłady wynalazków w okresie oświecenia	• umie wymienić przykłady osób będących przedstawicielami oświecenia, • podaje cechy kultury oświecenia, • umie wyjaśnić pojęcie absolutyzm oświecony	• rozumie znaczenie wprowadzenia obowiązkowego szkolnictwa; • dostrzega związek rozwoju nauki z wynalazkami i postępem w wielu dziedzinach życia ludzi	• dostrzega wpływ absolutyzmu oświeconego na funkcjonowanie państwa	• rozumie znaczenie oświecenia dla postrzegania świata	XII. 2) 3)
23. Prusy, Austria, Rosja – absolutyzm oświecony	• wskazuje na mapie jedno z państw na przykładzie, którego scharakteryzowane zostaną reformy oświeceniowe, (Prusy, Rosja, Austria); • wymienia XVIII-wiecznego władcę, którzy wprowadził zmiany w danym kraju (Rosji, Prusach, Austrii)	• przedstawia reformy przeprowadzone w wybranym państwie	• wyjaśnia na przykładzie sąsiada Rzeczypospolitej, na czym polegał absolutyzm oświecony w praktyce	• rozumie znaczenie reform gospodarczych i wojskowych przeprowadzonych w państwie ościennym Rzeczypospolitej	• porównuje sposób sprawowania władzy w Rzeczypospolitej i u jej sąsiada	XII. 4)
24. Powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki	• rozumie pojęcia: herbatka bostońska, <i>Deklaracja niepodległości</i>, konstytucja;	• opowiada o stosunkach między Anglią i koloniami;	• wskazuje przyczyny wybuchu wojny	• wskazuje różnice w systemie sprawowania władzy w państwach	• uzasadnia, dlaczego Stany Zjednoczone	XIV. 1) 2) 3)

	• wie, kiedy została podpisana <i>Deklaracja niepodległości</i>, tłumaczy, dlaczego ten dzień jest świętem narodowym w Stanach Zjednoczonych; • wymienia Polaków walczących o niepodległość USA; • zna postacie Jerzego Waszyngtona i Benjamina Franklina	• rozumie, dlaczego Kościuszko i Pułaski są bohaterami dla Amerykanów	o niepodległość Stanów Zjednoczonych;	europejskich i w Stanach Zjednoczonych	były pierwszym krajem, który wprowadził idee oświecenia w praktyce	
25. Wielka Rewolucja Francuska	• rozumie pojęcia: stan trzeci, Bastylia, • <i>Deklaracja praw człowieka i obywatela</i>; • wie, kiedy we Francji wybuchła rewolucja, • zna postacie Ludwika XVI i Marii Antoniny	• wymienia stany społeczne we Francji rządzonej przez Ludwika XVI, omawia ich rolę w państwie;	• wymienia przyczyny rewolucji we Francji	• podaje przykłady idei oświeceniowych wprowadzanych we Francji podczas rewolucji	• dostrzega wpływ idei oświecenia na wybuch rewolucji we Francji	XV. 1) 2)
26. Rzeczpospolita w okresie kryzysu – czasy saskie	• zna postacie Augusta II Mocnego, Stanisława Leszczyńskiego i Augusta III Sasa; • rozumie pojęcia: traktat trzech czarnych orłów, Collegium Nobilium, anarchia	• wyjaśnia powiedzenia: „od Sasa do Lasa”, „za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa”; • wskazuje próby reform w Rzeczypospolitej	• omawia skutki wojny północnej dla Rzeczypospolitej; • wymienia trudności Rzeczypospolitej spowodowane wojną północną i rządami Sasów	• wskazuje elementy uzależnienia Rzeczypospolitej od Rosji	• omawia skutki rządów Sasów oraz konsekwencje podporządkowania Rzeczypospolitej Rosji	XIII. 1) 2) 3) 4)
27. Ostatnia wolna elekcja i I rozbiór Rzeczypospolitej	• rozumie pojęcia: Szkoła Rycerska I rozbiór Rzeczypospolitej, Familia, prawa kardynalne; • wymienia państwa biorące udział w I rozbiórce Rzeczypospolitej, wskazuje utracone ziemie, zna datę traktatu rozbiorowego;	• wymienia reformy wprowadzone przez Poniatowskiego;	• wymienia przyczyny I rozbioru Rzeczypospolitej	•	• ocenia sytuację polityczną Polski w czasie pierwszych lat rządów Stanisława Augusta	XVI. 1) 2) XVII. 1)

	• zna postacie Stanisława Augusta Poniatowskiego i Tadeusza Rejtana					
28. Reformy stanisławowskie	• wyjaśnia, czym były: Rada Nieustająca, Komisja Edukacji Narodowej, Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych; • rozpoznaje Łazienki Królewskie w Warszawie	• wymienia próby reform podjęte przez Stanisława Poniatowskiego; • opisuje zmiany w Warszawie, zna najważniejsze budynki wzniesione w okresie rządów Stanisława Augusta	• przedstawia zmiany w gospodarce i ich konsekwencje	• omawia znaczenie zmian w Rzeczypospolitej stanisławowskiej	• rozumie i uzasadnia zmiany w edukacji za rządów Poniatowskiego	XVI. 1) 5)
29. Sejm Wielki i Konstytucja 3 maja	• rozumie pojęcie: Sejm Wielki; • wie, kiedy zwołano sejm i uchwalono konstytucję	• wymienia reformy Sejmu Wielkiego • omawia postanowienia Konstytucji 3 maja		• rozumie i uzasadnia znaczenie konstytucji dla funkcjonowania państwa		XVI. 1) 3)
30. Wojna w obronie konstytucji i II rozbiór Rzeczypospolitej	• rozumie pojęcie: konfederacja targowicka; • wie, kiedy doszło do wojny polsko-rosyjskiej w obronie Konstytucji 3 maja oraz do konfederacji targowickiej; • wymienia państwa biorące udział w II rozbiórce Rzeczypospolitej; • wskazuje na mapie ziemie utracone przez Rzeczpospolitą w wyniku II rozbioru	• zna zaangażowanie księcia Józefa Poniatowskiego oraz Tadeusza Kościuszki w wojnie w obronie Konstytucji 3 maja	• rozumie przyczyny i skutki konfederacji targowickiej;	• omawia wpływ Rosji na sytuację w Rzeczypospolitej, omawia znaczenie konfederacji targowickiej dla II rozbioru	• analizuje postawę króla wobec konfederacji targowickiej	XVI. 4) XVII. 1)
31. Powstanie kościuszkowskie i upadek Rzeczypospolitej	• wie, kiedy doszło do wybuchu powstania kościuszkowskiego i III rozbioru Rzeczypospolitej; • zna postacie Tadeusza Kościuszki; • rozumie pojęcia: uniwersał połaniecki, insurekcja, kosynierzy	• zna przebieg powstania kościuszkowskiego; • wymienia główne bitwy insurekcji	• wymienia przyczyny wybuchu i skutki powstania kościuszkowskiego; • rozumie przyczyny klęski powstania	• umie wymienić przyczyny upadku I Rzeczypospolitej i je podzielić na wewnętrzne i zewnętrzne	• ocenia szanse na powodzenie powstania kościuszkowskiego	XVII. 1) 2) 3)

32. Napoleon Bonaparte tworzy nowy ład w Europie	• wie, kiedy Bonaparte objął władzę, został cesarzem, • rozumie pojęcia: konsulat, cesarstwo, <i>Kodeks Napoleona</i>, bitwa trzech cesarzy, Związek Reński	• charakteryzuje sytuację we Francji za panowania Napoleona Bonaparte;	• wyjaśnia, jak Bonaparte objął władzę we Francji, uczynił kraj potęgą,	• rozumie zmiany, które zaszły w Europie po zwycięstwach Napoleona;	• analizuje reformy Bonaparte'a i wskazuje ich wpływ na budowanie potęgi Francji	XVIII. 1)
33. Napoleon a sprawa niepodległości Polski	• zna postacie Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego oraz księcia Józefa Poniatowskiego i ich zaangażowanie w walce po stronie Francji mimo braku konkretnych obietnic Napoleona w sprawie polskiej • wie, kiedy powstało Księstwo Warszawskie i kiedy powiększył się jego obszar	• rozumie cele działania Legionów Dąbrowskiego, zna ich szlak bojowy; • zna okoliczności, w których powstał <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>, oraz twórcę słów tej pieśni	• omawia funkcjonowanie Księstwa Warszawskiego	• omawia stosunki między Księstwem Warszawskim a Francją	• ocenia postawę Napoleona wobec Polaków	XVIII. 2) 3) 4)
34. Upadek Napoleona	• kojarzy daty: 1812, 1813, 1815 z pojęciami: wyprawa na Moskwę, bitwa narodów, sto dni Napoleona	• wie o udziale Polaków w kampanii rosyjskiej Napoleona		• przedstawia wpływ Napoleona na Europę	• ocenia postawę Bonaparte'a wobec Polaków; • rozumie znaczenie epoki napoleońskiej dla historii Europy	XVIII. 1) 4)

Wymagania edukacyjne. Klasa 7

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
1. Kongres wiedeński	– zna daty obrad kongresu	– zna postanowienia kongresu	– wskazuje przyczyny		– uzasadnia,	XIX–1.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	wiedeńskiego; – potrafi wymienić najważniejsze postanowienia kongresu; – wie co to było Święte Przymierze	odnośnie do ziem polskich; – wymienia uczestników kongresu; – rozumie określenie „tańczący kongres”	zwołania kongresu wiedeńskiego i powołania Świętego Przymierza; – rozumie znaczenie postanowień kongresu wiedeńskiego dla sytuacji Polaków	– wskazuje rolę Świętego Przymierza dla utrzymania porządku w Europie	że kongres wiedeński był triumfem konserwatyzmu	XX-1.
2. Królestwo Polskie	– rozumie pojęcia: Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie, Galicja, autonomia, monarchia konstytucyjna; – opisuje antypolskie działania cara Mikołaja I; – wymienia organizacje opozycyjne działające w Królestwie Polskim	– wskazuje na mapie: Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie, Galicję, Rzeczpospolitą Krakowską; – opisuje sytuację polityczną Królestwa Polskiego; – wie, do jakiej nielegalnej organizacji należał Adam Mickiewicz; – wie, kim byli i jaki cel stawiali sobie tzw. kaliszanie	– charakteryzuje autonomię Królestwa Polskiego; – opisuje rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego; – rozumie przyczyny ukształtowania się opozycji w Królestwie Polskim; – wymienia twórców nielegalnej i legalnej opozycji w Królestwie Polskim i charakteryzuje jej cele; – charakteryzuje różne postawy Polaków wobec polityki Aleksandra I i Mikołaja I	– rozumie znaczenie oświaty, kultury i gospodarki dla utrzymania polskości w zaborze rosyjskim; – opisuje rolę Ksawerego Druckiego-Lubeckiego w życiu gospodarczym ;Królestwa Polskiego – rozumie różnice między celami politycznymi różnych nurtów opozycji w Królestwie Polskim	– opisuje i analizuje różne postawy -Polaków w zaborze rosyjskim, potrafi podać ich genezę	XX-1.2.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
3. Powstanie listopadowe	– wie, kim był Piotr Wysocki; – wie, kiedy wybuchło i kiedy upadło powstanie; – zna rezultat zmagañ powstańczych	– opisuje charakter działań wojennych w czasie powstania; – wymienia miejsca największych bitew; – wymienia przywódców powstania	– analizuje przyczyny powstania; – wskazuje przełomowy moment w działaniach wojennych	– wskazuje międzynarodowe uwarunkowania wybuchu powstania; – wyjaśnia przyczyny upadku powstania i jego skutki		XX-3.
4. Wielka Emigracja	– rozumie pojęcie emigracji; – wskazuje na mapie państwa, do których udali się polscy uchodźcy po powstaniu listopadowym; – wymienia twórców kultury polskiej na emigracji;	– rozumie, dlaczego największa liczba emigrantów osiadła we Francji	– wymienia przyczyny ukształtowania się Wielkiej Emigracji;	– rozumie zróżnicowane podejście rządów i społeczeństw krajów Europy do polskich emigrantów	– rozumie, dlaczego niektóre dzieła polskiej kultury mogły zostać upublicznione jedynie na emigracji, a nie w kraju pod zaborami	XX-5.
5. Ziemie polskie po upadku powstania listopadowego	– zna pojęcia: noc paskiewiczowska, germanizacja, praca organiczna, powstanie krakowskie, rabacja, rzeź galicyjska; – pokazuje na mapie ziemie poszczególnych zaborów i je nazywa	– wymienia represje skierowane przeciw powstańcom i mieszkańcom Królestwa Polskiego po upadku powstania listopadowego; – opisuje położenie Polaków w zaborze pruskim; – zna postacie: Hipolita Cegielskiego, Edwarda Dembowskiego	– dostrzega różnice w położeniu Polaków w trzech zaborach; – podaje przyczyny i skutki rabacji galicyjskiej	– omawia wpływ powstań na politykę państw zaborczych wobec Polaków i na stosunki między zaborcami; – wyjaśnia różnice w sytuacji Polaków żyjących pod trzema zaborami; – rozumie manipulację władz austriackich		XX-4.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
				prowadzącą do rzezi galicyjskiej;		
6. Rewolucja przemysłowa	– wymienia główne wynalazki XIX w.; – rozumie pojęcia: fabryka, rewolucja przemysłowa; – wskazuje najszybciej rozwijające się dziedziny gospodarki w XIX w.	– opisuje rozwój gospodarczy i demograficzny przełomu XVIII i XIX w.; – wskazuje kraje, w których następował najszybszy rozwój gospodarczy; – ocenia wpływ wynalazków na życie codzienne	– wymienia przyczyny powstawania fabryk; – dostrzega skutki rozwoju komunikacji; – wskazuje przykłady pozytywnych i negatywnych skutków uprzemysłowienia dla środowiska naturalnego	– rozumie znaczenie wprowadzania maszyn dla rozwoju gospodarczego i demograficznego – omawia znaczenie rewolucji przemysłowej dla pozycji i rozwoju wybranych państw	– analizuje długofalowe skutki rewolucji przemysłowej	XIX–2.
7. Zjednoczenie Włoch	– wie, kiedy była wojna krymska; – potrafi wskazać na mapie: Piemont, Austrię, Rzym; – wie, kiedy nastąpiło zjednoczenie Włochy	– zna postacie: Camilla Cavoura, Giuseppe Garibaldiiego; – omawia zjednoczenia Włoch	– wskazuje konsekwencje wojny krymskiej; – wskazuje przyczyny zjednoczenia Włoch; – wie, jak doszło do włączenia terytorium Państwa Kościelnego do Królestwa Włoch oraz ograniczenia obszaru znajdującego się pod władzą papieża do Watykanu	– uzasadnia, dlaczego Piemont stał się liderem zjednoczenia Włoch; – rozumie, dlaczego Francja stała się sojusznikiem Piemontu;	– porównuje rolę Garibaldiiego i Caovura w Zjednoczeniu Włoch	XXIII–1.
8. Zjednoczenie Niemiec	– zna postać Ottona von	– wskazuje państwa pokonane	– wyjaśnia przyczyny i	– wyjaśnia, dlaczego	– uzasadnia	XXIII–1.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	Bismarcka; – wie, co wydarzyło się w roku: 1866, 1871; – wskazuje na mapie obszar cesarstwa niemieckiego	przez Królestwo Pruskie dążące do zjednoczenia Niemiec;	skutki wojen prowadzonych przez Prusy z Austrią i Francją; – uzasadnia, dlaczego Bismarcka nazywano ojcem zjednoczonych Niemiec	właśnie Prusy stały się państwem, które zjednoczyło Niemcy; – wyjaśnia przyczyny niechętnego stosunku Francji do pro-cesu zjednoczenia Niemiec; – rozumie znaczenie warunków pokoju między Francją a Prusami (1871 r.) dla dalszego rozwoju Niemiec	dlaczego zjednoczenie Niemiec zakłóciło równowagę europejską	
9. Wojna secesyjna w Stanach Zjednoczonych	– wskazuje na mapie obszar USA w XIX w.; – rozumie znaczenie pojęć: abolicja, secesja, wojna secesyjna, segregacja rasowa; – zna postać Abrahama Lincolna; – wie, kto wygrał wojnę secesyjną	– wskazuje na mapie Północ i Południe USA oraz opisuje różnice pomiędzy tymi obszarami; – wie, kiedy rozgrywała się wojna secesyjna	– wskazuje przyczyny różnic między Południem a Północą USA; – podaje przyczyny wybuchu wojny secesyjnej; – wymienia przyczyny zwycięstwa Północy w wojnie secesyjnej;	– uzasadnia wpływ wojny secesyjnej na rozwój USA; – wyjaśnia, dlaczego pod koniec XIX w. USA stały się mocarstwem	– wskazuje trwające do dziś konsekwencje amerykańskiego niewolnictwa oraz wojny secesyjnej	XXIII–2.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
10.Kolonializm europejski w XIX wieku	– wskazuje na mapie obszary, które były w XIX w. obiektem ekspansji kolonialnej; – wymienia mocarstwa kolonialne; – zna pojęcie kolonializmu; – zna określenie „perła w koronie”; – wie, kiedy trwała wojna ro-syjsko--japońska, i zna jej wynik	– opisuje politykę kolonizatorów wobec ludności kolonizowanych obszarów; – wskazuje na mapie kolonie brytyjskie	– uzasadnia europejski wyścig o kolonie; – podaje przyczyny i skutki kolonializmu; – uzasadnia, że Wielka Brytania była mocarstwem kolonialnym; – opisuje politykę USA na obszarze Chin	– wymienia pozytywne i negatywne skutki kolonializmu; – uzasadnia przyczyny, dla których Niemcy późno włączyły się w wyścig o kolonie;	– rozumie i analizuje konsekwencje wyścigu o zdobycie jak najcenniejszych obszarów kolonialnych	XXIII–3.
11.Królestwo Polskie przed powstaniem styczniowym	– krótko opisuje położenie Polaków w zaborze rosyjskim przed powstaniem styczniowym; – rozumie pojęcia: manifestacja, Biali, Czerwoni	– wie, na czym polegała tzw. odwilż posewastopolska; – zna postać Aleksandra Wielopolskiego; – przedstawia programy Białych i Czerwonych	– wie, kiedy rozgrywała się wojna krymska; – przedstawia politykę Aleksandra Wielopolskiego	– wyjaśnia różnice w poglądach polskich ugrupowań politycznych w Królestwie Kongresowym	– rozumie wpływ stosunków międzynarodowych na sytuację Królestwa Polskiego	XXII–1.
12.Powstanie styczniowe	– wyjaśnia pojęcia: branka, wojna partyzancka; – wie, kiedy wybuchło powstanie styczniowe; – wskazuje na mapie tereny ogarnięte działaniami zbrojnymi w czasie powstania	– wie, w jaki sposób rząd powstańczy próbował zachęcić chłopów do poparcia powstania; – opisuje formy walki powstańczej	– wyjaśnia genezę i znaczenie branki; – zna decyzję władz rosyjskich o uwłaszczeniu chłopów Królestwie Polskim i jej wpływ na postawę chłopów	– porównuje walki z okresu dwóch powstań – listopadowego i styczniowego		XXII–2.–3.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
			wobec powstania			
13. Upadek powstania i represje rosyjskie wobec Polaków	– wie, kim był Romuald Traugutt; – zna pojęcie katorgi; – wymienia główne represje rosyjskie stosowane wobec Polaków po upadku powstania styczniowego	– przedstawia represje carskie wobec Królestwa Polskiego po powstaniu styczniowym	– podaje przyczyny i skutki carskich represji wobec Polaków; – podaje przyczyny klęski powstania styczniowego	– przedstawia znaczenie działalności Romualda Traugutta jako dyktatora powstania	– uzasadnia carską politykę wobec Polaków po powstaniu	XXII–4.
14. Walka o polskość w zaborze rosyjskim	– zna pojęcia: rusyfikacja, Uniwersytet Latający; – wskazuje na mapie obszar zaboru rosyjskiego	– wymienia formy rusyfikacji Polaków stosowane przez carat; – podaje formy oporu Polaków wobec rusyfikacji	– opisuje postawy Polaków po powstaniu styczniowym; – opisuje funkcjonowanie szkolnictwa zaboru rosyjskiego w okresie nasilonej rusyfikacji	– rozumie znaczenie rusyfikacji dla zmian zachodzących w kulturze polskiej; – rozumie znaczenie rusyfikacji dla zmian zachodzących w społeczeństwie zaboru rosyjskiego		XXIV–1.–3.
15. Zabór pruski – walka z germanizacją	– wskazuje na mapie obszar zaboru pruskiego; – rozumie pojęcia: germanizacja, rugi pruskie, strajk szkolny; – wie, gdzie wybuchł najśłynniejszy strajk szkolny w zaborze pruskim; – zna postacie: Michała	– wymienia przejawy germanizacji w dziedzinach kultury, gospodarki i struktur społecznych; – przedstawia formy oporu Polaków wobec germanizacji; – opisuje walkę w obronie języka polskiego w zaborze pruskim; – opisuje niemiecką kolonizację w zaborze pruskim	– przedstawia rolę Kościoła katolickiego w walce z germanizacją; – opisuje wpływ polsko-niemieckiej walki ekonomicznej na rozwój gospodarki w Wielkopolsce	– dostrzega wpływ zjednoczenia Niemiec na politykę władz pruskich wobec Polaków; – porównuje sytuację Polaków w zaborze pruskim i rosyjskim w dziedzinach gospodarki i kultury;		XXIV–1.–3.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	Drzymały, Hipolita Cegielskiego			– dostrzega wpływ germanizacji na kształtowanie postaw Polaków w Wielkopolsce		
16.Autonomia w Galicji	– wskazuje na mapie-Austro Węgry- i Galicję; – rozumie pojęcia: autonomia, monarchia dualistyczna, nędza galicyjska; – wymienia narodowości, które żyły w Galicji	– opowiada o funkcjonowaniu monarchii dualistycznej; – wskazuje przejawy autonomii galicyjskiej w różnych dziedzinach	– opowiada o wpływie autonomii na szkolnictwo i kulturę w Galicji; – charakteryzuje życie polityczne w Galicji; – przedstawia sytuację gospodarczą zaboru austriackiego	– wskazuje polityczne aspekty wprowadzenia autonomii w Galicji; – opisuje konflikty narodowościowe w Galicji	– omawia wpływ sytuacji międzynarodowej Austrii na wprowadzenie autonomii	XXIV–1.–3.
17.Wynalazki przełomu XIX i XX wieku	– zna określenie „epoka pary”; – wymienia najważniejsze wynalazki przełomu XIX i XX stulecia	– uzasadnia trafność określenia „epoka stali, pary i węgla”; – opisuje znaczenie osiągnięć technicznych: elektryczności, telefonu, samochodu; – zna postacie: Thomasa Alvy Edisona, braci Lumière, Alexandra Grahama Bella	– wskazuje wpływ rozwoju nauk ścisłych na przemiany w technice i gospodarce;	– analizuje wpływ wynalazków na rozwój produkcji masowej i coraz większą dostępność różnych towarów	– dostrzega współczesne konsekwencje powstania potęg przemysłowych na przełomie XIX i XX w.	XIX–2.
18.Narodziny kultury masowej. Przemiany obyczajowe	– wie, co oznacza określenie „piękna epoka”; – zna wynalazki, które uczyniły kulturę masową	– opisuje życie codzienne w „pięknej epoce”; – wymienia dziedziny życia społecznego, które rozwinęły się na przełomie XIX i XX w.;	– opisuje masowość kultury przełomu XIX i XX w.	– dostrzega wpływ przemian polityczno-gospodarczych na tematykę dzieł literackich; – analizuje wpływ	– wskazuje źródła przemian obyczajowych	XXIII–4.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
				rozwoju kina, fotografii i prasy na kształtowanie się nowych poglądów, wymianę myśli		
19.Masy wkraczają do polityki	– wymienia grupy, które walczyły o swoje prawa; – wie, dlaczego o swoje prawa walczyli robotnicy	– zna poglądy socjalistów i narodowców, – wie, na czym polega sprawowanie władzy w monarchii konstytucyjnej i republice	– zna twórców socjalizmu; – rozumie przyczyny pojawienia się ruchu związkowego i socjalistycznego	– dostrzega wpływ przemian w gospodarce na sposoby sprawowania władzy	– analizuje wpływ ideologii narodowej na wydarzenia w Europie w II poł. XIX w.	XXIII–4.
20.Partie polityczne na ziemiach polskich w XIX wieku	– wie, co to jest nowoczesna świadomość narodowa Polaków; – wymienia główne nurty polityczne na ziemiach polskich; – rozumie skróty: PPS, endecja; – przyporządkowuje postacie Romana Dmowskiego i Józefa Piłsudskiego do odpowiednich partii politycznych	– opisuje proces kształtowania się świadomości narodowej Polaków – wymienia najważniejsze partie polityczne działające na ziemiach polskich i przedstawia główne punkty ich programów; – wie, kiedy powstały Narodowa Demokracja i Polska Partia Socjalistyczna; – dostrzega różnice programowe wewnątrz polskiego ruchu socjalistycznego	– wskazuje przyczyny ukształtowania się nowoczesnej świadomości Polaków – wskazuje przyczyny powstawania partii o charakterze narodowym, ludowym i socjalistycznym;	– przedstawia poglądy najważniejszych przywódców polskich partii, ze szczególnym uwzględnieniem stosunku do dążeń niepodległościowych; – przedstawia formy działalności polskich partii politycznych	– wyjaśnia na czym polegało kształtowanie się nowoczesnej świadomości Polaków – potrafi wskazać specyfikę polskich ruchów politycznych na tle światowym;	XXIV–3.–4.
21.Rewolucja 1905 roku w Rosji i w zaborze	– zna datę: 1905 r.; – zna pojęcie strajk	– podaje formy walki o swobody w Rosji oraz na ziemiach	– podaje przyczyny wystąpień w Rosji i	– omawia związek między rewolucją	– wskazuje genezę	XXIV–5.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
rosyjskim	generalny; – zna określenie „krwawa niedziela”;	polskich pod zaborem rosyjskim; – opisuje strajki w Łodzi	na ziemiach zaboru rosyjskiego; – wskazuje skutki rewolucji dla Rosji i zaboru rosyjskiego	1905 r. w Rosji a rewolucją na ziemiach polskich, dostrzega powiązania; – wskazuje różne cele uczestników rewolucji i tłumaczy różnice pomiędzy nimi	poszczególnych polskich nurtów politycznych i dostrzega ich powiązania z tendencjami ogólnoswiatowymi	
22. Powstanie trójprzymierza i trójporozumienia	– wymienia i wskazuje na mapie członków trójprzymierza i trójporozumienia; – rozumie pojęcia: ententa, państwa centralne	– podaje przyczyny napięć w stosunkach międzynarodowych w Europie na początku XX w.	– opisuje przyczyny powstania dwóch sojuszy wojskowych;	– analizuje i omawia działania, dzięki którym Niemcy stały się najsilniejszym państwem w Europie		XXV–1.–2.
23. Wielka wojna	– wie, kiedy wybuchła I wojna światowa; – wymienia kraje walczące w I wojnie światowej i wskazuje je na mapie; – podaje przyczyny wybuchu wojny; – rozumie pojęcia wojny pozycyjnej i wojna manewrowa; – wymienia nowe rodzaje broni zastosowane w czasie I wojny światowej	– opisuje wojnę pozycyjną; – zna postać arcyksięcia Franciszka Ferdynanda i wie, gdzie dokonano na niego zamachu	– charakteryzuje wpływ techniki wojennej na przebieg działań militarnych; – uzasadnia światowy charakter działań wojennych w latach 1914–1917	– opisuje wpływ położenia geograficznego Niemiec na ich sytuację strategiczną;	– wskazuje wpływ nowych rodzajów broni na przebieg działań wojennych	XXV–3.–4.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
24.Rewolucja lutowa i przewrót bolszewicki w Rosji	– wskazuje na mapie Rosję; – wie, kiedy doszło do rewolucji lutowej i przewrotu bolszewickiego; – zna postacie: Mikołaja II, Włodzimierza Lenina	– opisuje sposób przejścia władzy w Rosji przez bolszewików; – rozumie pojęcie obcej interwencji; – wymienia państwa, które wysłały siły interwencyjne do Rosji; – podaje cechy rządów Mikołaja II oraz rządów bolszewickich, dostrzega podstawowe różnice	– podaje przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji; – przedstawia poglądy Włodzimierza Lenina; – podaje warunki zawarcia pokoju w Brześciu w 1918 r.	– opisuje metody sprawowania władzy przez Mikołaja II, Rząd Tymczasowy oraz bolszewików; – rozumie znaczenie rewolucji rosyjskiej dla przebiegu I wojny światowej; – podaje przyczyny interwencji państw zachodnich w Rosji	– analizuje zmiany w Rosji spowodowane rewolucją	XXV–5.
25.Sprawa polska w okresie I wojny światowej	– wymienia polskie formacje zbrojne biorące udział w I wojnie światowej; – zna postacie: Józefa Piłsudskiego, Ignacego Paderewskiego;	– wie, dlaczego I wojna światowa oznaczała dla Polaków konieczność udziału w bratobójczych walkach; – opisuje działalność Legionów;	– wskazuje stanowisko zaborców wobec sprawy polskiej; – omawia założenia orędzia Wilsona w sprawie polskiej	– prezentuje postawy aktywistów i pasywistów; – rozumie, dlaczego państwa zaborcze próbowały pozyskać przychylność Polaków	– analizuje wpływ sytuacji międzynarodowej na sprawę polską w okresie I wojny światowej	XXVI–1.–3.
26.Zakończenie I wojny światowej	– wymienia państwo, które przyłączyło się do wojny w 1917 r.; – wie, kiedy zakończyła się I wojna światowa; – wymienia państwa, które należały do obozu zwycięzców I wojny światowej	– wie, kiedy i dlaczego USA przystąpiły do działań wojennych; – omawia przebieg wojny w ostatnim roku jej trwania; – wie, gdzie zostało podpisane zawieszenie broni	– omawia skutki militarne przystąpienia USA do wojny; – zna poglądy Woodrowa Wilsona odnośnie do problemu zakończenia wojny; – wymienia warunki, które Niemcy	– wyjaśnia rolę USA w pokonaniu państw centralnych; – rozumie znaczenie klęski państw centralnych dla sprawy polskiej	– omawia przyczyny klęski państw centralnych, wskazuje czynniki militarne, gospodarcze i demograficzne	XXV–3.–4.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
			przyjęły w akcie zawieszenia broni			
27.Odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1918 r.	– wie, kiedy Polska odzyskała niepodległość; – wie, kto został naczelnikiem państwa polskiego w 1918 r.	– przedstawia sytuację w państwach zaborczych w chwili zakończenia I wojny światowej; – omawia kształtowanie się centralnego ośrodka władzy niepodległej Polski; – wie, dlaczego 11 listopada 1918 r. uważamy za dzień odzyskania niepodległości	– zna postacie: Wincentego Witosa, Józefa Hallera, Ignacego Daszyńskiego, Ignacego Paderewskiego, Romana Dmowskiego – zna postanowienia konferencji paryskiej odnośnie ziem polskich	– omawia wpływ sytuacji międzynarodowej na możliwości odzyskania niepodległości przez Polskę w 1918 r	– analizuje postawy Polaków i sposób wykorzystania sytuacji międzynarodowej do odzyskania niepodległości przez Polskę; – rozumie wpływ interesów państw Europy Zachodniej na postanowienia konferencji odnośnie ziem polskich	XXVI–3.
28. Konferencja pokojowa w Paryżu	– wie, gdzie odbyła się konferencja pokojowa; – zna, przynajmniej jedno postanowienie traktatu wersalskiego;	– wymienia postanowienia traktatu wersalskiego wobec Niemiec; – wie, jakie państwa brały udział w konferencji pokojowej;	– wymienia wszystkie postanowienia traktatu wersalskiego; – wskazuje na mapie państwa powstałe po zakończeniu I wojny światowej	– dostrzega i omawia różne cele państw biorących udział w konferencji pokojowej;	– przedstawia długofalowe skutki ładu wersalskiego	XXVII–2.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
29. Skutki cywilizacyjne i kulturowe wielkiej wojny	- wymienia przykłady ilustrujące wpływ wojny na życie codzienne ludzi po jej zakończeniu; - wskazuje kino, telewizję i radio, jako narzędzia kultury masowej	- omawia sytuację Francji, Anglii i USA po zakończeniu wojny; - rozumie pojęcia: katastrofizm, hiperinflacja	omawia wpływ wielkiego kryzysu na życie codzienne, wskazuje działania podjęte przez rządy, aby je minimalizować	wskazuje przyczyny i skutki wielkich kryzysów gospodarczych, dostrzega ich powiązanie z polityką wewnętrzną państwa	wyjaśnia wpływ wielkiej wojny na powstawanie nowych kierunków w sztuce i rozwój kultury masowej	XXVII.1.
30. Związek Sowiecki pod władzą Stalina	- zna dwóch przywódców ZSRS; - wymienia, przynajmniej 3 cechy państwa totalitarnego; - rozumie i wyjaśnia skrót ZSRS	- rozumie i wyjaśnia pojęcia: kolektywizacja, NEP, socjalizm; - opowiada o traktowaniu obywateli przez władze ZSRS; - wyjaśnia, na czym polegał totalitarny charakter państwa sowieckiego	- wyjaśnia, dlaczego przeprowadzano tzw. czystki w armii i władzach ZSRS; - wskazuje znaczenie łagrów dla rozwoju przemysłu w ZSRS	analizuje wprowadzenie kultu jednostki i jego znaczenie dla utrzymania władzy w ZSRS;	analizuje wpływ kolektywizacji i industrializacji na życie codzienne obywateli ZSRS	XXVII–3.
31. Niemcy pod władzą Hitlera	- wie, kto przejął władzę w Niemczech w 1933 r.; - wie, kiedy A. Hitler przejął władzę; - rozumie pojęcie III Rzeszy; - podaje, przynajmniej 2 przykłady świadczące o tym, że III Rzesza była państwem totalitarnym	rozumie pojęcia: nazizm, noc kryształowa, führer, Republika Weimarska, gestapo, ustawy norymberskie, pucz monachijski	- wskazuje przyczyny objęcia władzy przez A. Hitlera; - omawia politykę III Rzeszy wobec Żydów; - omawia politykę gospodarczą III Rzeszy	- omawia znaczenie postanowień traktatu wersalskiego wobec Niemiec dla powstania i sukcesu NSDAP; - wskazuje przyczyny niechęci nazistów wobec Żydów	analizuje rolę propagandy w sukcesie A. Hitlera	XXVII–3.
32. Świat u progu wojny	wymienia sojuszników	rozumie pojęcia: państwa osi,	wskazuje działania	wskazuje przyczyny	omawia	XXVII–3.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	III Rzeszy; – wskazuje ziemie zajęte przez III Rzeszę	układ monachijski, Anschluss Austrii; – wie, kiedy doszło do układu monachijskiego, Anschlussu Austrii, powstania osi	podjęte przez III Rzeszę, łamiące postanowienia traktatu wersalskiego	agresywnej III Rzeszy; – omawia politykę zachodniej Europy w stosunku do III Rzeszy	przyczyny polityki państw zachodnich w stosunku do III Rzeszy i jej skutki; – omawia przyczyny i proces kształtowania się sojuszu III Rzesza – Włochy-Japonia	
33. Walka o granice państwa polskiego	– wskazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej – wymienia powstania i wojny, które doprowadziły do ostatecznego kształtu granic państwa polskiego	– wie, kiedy wybuchła wojna polsko-bolszewicka, powstanie wielkopolskie, powstania śląskie, zna ich rezultaty; – zna poglądy Dmowskiego i Piłsudskiego w sprawie polskich granic; – zna pojęcia: Orlęta Lwowskie, Bitwa Warszawska, „cud nad Wisłą”, plebiscyt	– wie, w jaki sposób Wilno znalazło się w granicach Polski	– przedstawia przyczyny i skutki powstań oraz plebiscytów; – rozumie znaczenie wojny z bolszewikami dla kształtowania się granicy wschodniej	– rozumie, dlaczego Bitwa Warszawska, jest jedną z bitew, które decydowały o losach Europy	XXVIII–2.–3.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
34. Konstytucja marcowa i ustrój II Rzeczypospolitej	– wie, kiedy uchwalono konstytucję marcową; – zna nazwisko pierwszego prezydenta II RP	– wymienia główne założenia konstytucji marcowej	– przedstawia trójpodział władzy w konstytucji marcowej; – wie, jak przebiegały wybory na prezydenta	– analizuje konsekwencje istnienia wielu partii i mniejszości narodowych w sejmie; – rozumie przyczyny zamordowania pierwszego prezydenta	– omawia wady i zalety sceny politycznej Polski w pierwszej połowie lat 20. XX w.	XXIX–2.
35. Rządy autorytarne w Polsce 1926–1939	– wie, kiedy doszło do przewrotu majowego; – rozumie pojęcie sanacja	– opisuje rządy sanacji; – rozumie, dlaczego J. Piłsudski stał się legendą; – zna postać Ignacego Mościckiego	– podaje przyczyny przewrotu majowego;	– uzasadnia, dlaczego rządy w Polsce po przewrocie majowym nazywano autorytarnymi	– analizuje przyczyny polityczne, które doprowadziły do sięgnięcia po władzę przez J. Piłsudskiego i jego obóz	XXIX–4.
36. Społeczeństwo polskie w latach 1918–1939	– wymienia mniejszości narodowe w Polsce; – opisuje życie codzienne na wsi i w mieście w okresie międzywojennym	– wskazuje na mapie rozmieszczenie mniejszości narodowych; – porównuje życie na wsi z życiem w mieście; – wymienia wyznania II Rzeczypospolitej	– omawia stosunki Polaków z mniejszościami narodowymi	– omawia politykę państwa wobec mniejszości	– podaje genezę konfliktów religijnych i narodowościowych w II RP	XXX–1.
37. Przemiany	– potrafi wymienić	– zna działania	– wskazuje działania II	– dostrzega wpływ	-ocenia	XXX–2.–3.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
gospodarcze w Polsce	przynajmniej 3 dokonania gospodarcze II RP;	E. Kwiatkowskiego i W. Grabskiego; – rozumie pojęcia: COP, hiperinflacja, wojna celna	RP, których celem było podniesienie gospodarcze kraju; – wskazuje przejawy Wielkiego Kryzysu w Polsce	Wielkiego Kryzysu na świecie na polską gospodarkę; – przedstawia znaczenie COP, wojny celnej i Gdyni dla funkcjonowania polskiej gospodarki	osiągnięcia społeczno-gospodarcze II Rzeczypospolitej uwzględniając skalę i skutki zniszczeń I wojny światowej na ziemiach polskich	
38. Dorobek kulturalny i naukowy polskiego dwudziestolecia	– wie, w jaki sposób walczono z analfabetyzmem; – wie, na czym polegał rozwój kultury masowej w Polsce międzywojennej	– wymienia osiągnięcia Polaków na polu literatury, techniki, sportu, filmu	– zna nazwiska najwybitniejszą twórców dwudziestolecia międzywojennego – wymienia dziedziny, w których Polska przodowała w nauce i technice	– rozumie przyczyny rozwoju kultury masowej i jej znaczenie dla młodego państwa polskiego	– analizuje dokonania Polaków na polu nauki i techniki oraz ich znaczenie dla gospodarki i obronności kraju	XXX–4.
39. Polska polityka zagraniczna w latach 1918–1939	– wymienia wrogów Polski; – wskazuje kraje, które były sojusznikami Polski; – wie, kiedy i jakie żądania wysunęła III Rzesza w stosunku do Polski	– zna koncepcję polityki zagranicznej J. Piłsudskiego; – wie, kiedy i z kim Polska podpisała traktaty	– wskazuje okoliczności podpisywania traktatów przez Polskę w okresie międzywojennym; – wie, w jakich okolicznościach	– omawia polską politykę wobec III Rzeszy i ZSRS, dostrzega jej międzynarodowy kontekst	– ocenia polską politykę zagraniczną wobec Czechosłowacji i Litwy, wskazuje jej konsekwencje;	XXIX–5. XXXI–5.

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
			Polska zajęła Zaolzie; – wie, co zawierał traktat Ribbentrop-Mołotow		– ocenia koncepcję polityki zagranicznej J. Piłsudskiego	

Wymagania edukacyjne. Klasa 8

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
1. Wojna obronna Polski	- zna daty: 1 i 17 września 1939 r., - zna położenie międzynarodowe Polski w przededniu wojny - zna postaci Polaków związanych z wojną obronną 1939 r.	- rozumie pojęcie wojna obronna - wymienia podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem wojny obronnej	- porównuje potencjały militarne Polski i Niemiec we wrześniu 1939 r. - wskazuje na mapie główne punkty oporu Polaków we wrześniu 1939 r. - omawia przebieg działań militarnych we wrześniu 1939 r.	określa przyczyny i dostrzega skutki wkroczenia Niemców i Sowieców na ziemie polskie	ocenia bilans wojny obronnej Polski	XXXI 1 2 3
2. Działania wojenne w latach 1939–1941	- zna daty: 1940 r., 1941 r. - wymienia podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem działań wojennych w latach 1939–1941	- zna pojęcia: plan „Barbarossa”, dziwna wojna, wojna zimowa, bitwa o Atlantyk - opisuje przebieg ofensywy niemieckiej w Europie Zachodniej - omawia przebieg bitwy o Anglię	- wskazuje na mapie przebieg działań wojennych w latach 1939–1941 - wyjaśnia przyczyny przystąpienia USA do wojny - charakteryzuje	charakteryzuje podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem działań wojennych w latach 1939–1941	ocenia politykę Niemiec i ZSRR w latach 1939–1941	XXXII 1 2

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
			okoliczności agresji niemieckiej na Związek Sowiecki			
3. Polityka Niemiec w okupowanej Europie	zna postawy Polaków wobec Holokaustu. Potrafi podać przykłady (np. Janusz Korczak)	rozumie pojęcia: pacyfikacja, kolaboracja, dywersja, sabotaż, Holokaust, obóz zagłady, obóz koncentracyjny, eksterminacja, getto, łapanka	- porównuje okupację niemiecką na terenie Europy Zachodniej i Wschodniej - opisuje postawy władz krajów okupowanych wobec władz niemieckich	omawia politykę wyniszczenia stosowaną przez nazistów wobec Żydów, Romów i Słowian	- dostrzega, na czym polega wyjątkowość zagłady Żydów, której Niemcy dokonali na ziemiach polskich - przedstawia przykłady Polaków wspomagających ludność żydowską	XXXII 2
4. Wielka koalicja i przełom na frontach	zna postaci: Stalin, Winston Churchill, Franklin Delano Roosevelt, Bernard Montgomery, Dwight Eisenhower	- rozumie pojęcia: alianci, drugi front, kamikaze - wymienia chronologicznie podstawowe wydarzenia związane z przebiegiem wojny - wymienia postanowienia konferencji teherańskiej	- wskazuje przyczyny powstania koalicji antyhitlerowskiej - wskazuje na mapie główne bitwy i kierunki działań wojennych w Europie, Afryce i na Dalekim Wschodzie w latach 1942–1945	- omawia główne postanowienia <i>Karty atlantyckiej</i> - wyjaśnia, kiedy i gdzie doszło do przełomów na frontach wojny, od których rozpoczęła się klęska państw osi	- analizuje wydarzenia wojenne z lat 1942–1944 - ocenia postanowienia konferencji w Teheranie z perspektywy interesu Polski	XXXII 1 4 XXXIV 2
5. Klęska państw osi	zna daty: 8 maja 1945 r.,	rozumie pojęcie kapitulacja	omawia postanowienia	charakteryzuje	dostrzega	XXXII 3 4

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
i zakończenie II wojny	6 sierpnia 1945 r., 2 września 1945 r. • zna postaci: Stalin, Winston Churchill, Franklin Delano Roosevelt, marszałkowie sowieccy Koniew i Żukow	• wie, co wydarzyło się w Hiroszynie i Nagasaki • wymienia przyczyny klęski państw osi	konferencji w Jałcie i Poczdamie, ze szczególnym uwzględnieniem sprawy polskiej • omawia wydarzenia na frontach w latach 1944–1945	wydarzenia polityczno-militarne rozgrywające się u schyłku II wojny światowej	znaczenie użycia bomb atomowych • ocenia postanowienia konferencji wielkiej trójki	
6. Polska pod okupacją niemiecką	• zna daty: 1939 r., 1945 r. • zna postać Hansa Franka • wymienia miejsca zbrodni hitlerowskich • wymienia najstraszniejsze katownie nazistowskie • wymienia ziemie wcielone do Rzeszy i ziemie, z których utworzono Generalne Gubernatorstwo	• rozumie pojęcia: folkslista, akcja „AB”, pacyfikacja, gestapo, wysiedlenia, wywłaszczenie, okupacja • opisuje życie codzienne Polaków w czasach okupacji	• wskazuje na mapie miejsca zbrodni hitlerowskich; • wskazuje na mapie ziemie wcielone do Rzeszy i ziemie, z których utworzono Generalne Gubernatorstwo • wskazuje linię podziału ziem polskich w 1939 r. • porównuje okupację niemiecką na różnych terenach polskich	• charakteryzuje metody stosowane przez nazistów wobec Polaków oraz wie, jaki był ich cel	• ocenia zbrodnie niemieckie z okresu II wojny światowej na ziemiach polskich	XXXIII 1 2
7. Polska pod okupacją sowiecką	• zna datę 1940 r. • zna postać Józefa Stalina • wymienia miejsca masowych egzekucji polskich oficerów	• rozumie pojęcia: zbrodnia katyńska, łagier, zsyłka, deportacja • wymienia cele i metody sowieckiej polityki okupacyjnej	• wskazuje tereny przyłączone do ZSRS • wskazuje miejsca masowych egzekucji polskich oficerów • charakteryzuje zbrodnię	• porównuje polityczne dążenia i sposoby działania okupantów niemieckiego i sowieckiego oraz	• analizuje, na czym polegało kłamstwo katyńskie	XXXIII 1 2

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
			katyńską • omawia cele sowieckiej polityki okupacyjnej i metody, które stosowały władze, aby je osiągnąć	wymienia podobieństwa i różnice między nimi		
8. Władze polskie na uchodźstwie	• zna termin: Polski Rząd na Uchodźctwie • wymienia główne polskie formacje zbrojne, które walczyły z Niemcami po stronie aliantów • wymienia miejsca ważniejszych bitew stoczonych przez polskie oddziały po stronie aliantów	• rozumie pojęcia: Rada Narodowa, dywizjon, brygada • wskazuje na mapie ważniejsze miejsca bitew • wymienia członków rządu polskiego na uchodźstwie	• omawia, w jakich okolicznościach utworzono polski rząd na uchodźstwie • przedstawia osiągnięcia jednostek polskich na frontach II wojny światowej • wyjaśnia, dlaczego stosunek aliantów do sprawy polskiej podlegał przemianom	• charakteryzuje stosunki polsko-sowieckie od września 1939 do lipca 1943 r. • charakteryzuje działalność Polaków poza granicami kraju w okresie wojny	• ocenia postanowienia układu Sikorski–Majski	XXXIV 1 2 3
9. Polskie Państwo Podziemne	• zna datę 14 lutego 1942 r. • zna najważniejsze postaci związane z Polskim Państwem Podziemnym • wymienia najważniejsze ugrupowania polityczne działające w warunkach konspiracyjnych	• rozumie pojęcia: Szare Szeregi, akcja „N”, Delegat Rządu na Kraj, V-2, cichociemni • omawia metody oporu, które stosowali Polacy wobec niemieckiego okupanta • opisuje strukturę Polskiego Państwa Podziemnego	• opisuje instytucje i organizacje, które tworzyły Polskie Państwo Podziemne • omawia działalność najważniejszych ugrupowań politycznych działających w warunkach konspiracyjnych	• charakteryzuje działalność poszczególnych organów Polskiego Państwa Podziemnego	• ocenia funkcjonowanie i osiągnięcia Polskiego Państwa Podziemnego	XXXIII 4

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
10. Ziemie polskie w latach 1943–1944	zna postaci: Stepan Bandera, Wanda Wasilewska, Zygmunt Berling	- rozumie pojęcie zbrodni wołyńskiej - omawia okoliczności powstania 1 Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki - wymienia powody konfliktu polsko-ukraińskiego w Małopolsce Wschodniej	- wyjaśnia, jakie działania i w jakim celu podjął Stalin, by stworzyć na ziemiach polskich nowy ośrodek władzy - wskazuje na mapie Wołyn	charakteryzuje stosunki polsko-ukraińskie w czasach II wojny światowej	- analizuje przyczyny, z powodu których konflikt polsko-ukraiński przyjął tak krwawą formę - ocenia działania komunistów na ziemiach polskich w latach 1943–1944	XXXIII 3 4 XXXVI 1
11. Powstanie warszawskie	- zna daty: 1 sierpnia 1944 r., 2 października 1944 r. - zna termin powstanie warszawskie i potrafi wymienić związane z nim postacie (np. gen. Tadeusz Bór-Komorowski, płk. Antoni Monter-Chruściel)	- rozumie pojęcia: plan „Burza”, godzina „W” - omawia zbrodnie nazistowskie dokonane na ludności cywilnej i żołnierzach polskich w trakcie powstania i po jego zakończeniu	- omawia cele i formy realizacji planu „Burza”, z uwzględnieniem przyczyny wybuchu powstania warszawskiego - opisuje przebieg działań zbrojnych podczas powstania	charakteryzuje postawę aliantów zachodnich i Stalina wobec walczącej Warszawy	dokonuje uproszczonej oceny skutków i znaczenia powstania	XXXIII 5

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
12. Skutki II wojny światowej	- zna datę 1945 r. - wie, jak zostały ukarane osoby odpowiedzialne za zbrodnie wojenne - umie wskazać skutki II wojny światowej	- wymienia państwa odgrywające kluczową rolę w Radzie Bezpieczeństwa ONZ - opisuje warunki, w jakich żyli ludzie w Europie po zakończeniu wojny	rozdziela i wymienia skutki polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturowe II wojny światowej	wyjaśnia, w jakim celu powstało ONZ	dokonyuje bilansu skutków II wojny światowej	XXXII 5
13. Początki zimnej wojny	- zna daty: 1949 r., 1950–1953 - podaje nazwy sojuszu wojskowego, który łączyły Stany Zjednoczone i ich partnerów oraz sojuszu łączącego ZSRR i kraje mu podporządkowane	- wie, co oznaczają skróty: NATO, RWPG, RFN, NRD - rozumie pojęcia: doktryna powstrzymywania, plan Marshalla, żelazna kurtyna, Układ Warszawski, wyścig zbrojeń, zimna wojna, imperializm, propaganda, blok wschodni, blok zachodni, blokada Berlina - opisuje okoliczności rozpadu koalicji antyhitlerowskiej	- wymienia i wskazuje na mapie państwa wchodzące w skład bloków wschodniego i zachodniego - omawia konsekwencje rozpadu koalicji antyhitlerowskiej	- opisuje okoliczności, które doprowadziły do podziału Niemiec - omawia wydarzenia związane z blokadą Berlina	analizuje kształtowanie się nowego układu sił politycznych na świecie po II wojnie światowej	XXXV 1 2 3
14. Powojenna Polska	- wie, które ziemie należały do II RP, lecz nie znalazły się w powojennych granicach Polski, oraz potrafi wskazać je na mapie - wymienia podstawowe problemy życia codziennego, z jakimi spotykali się Polacy tuż	- umie wymienić skutki II wojny światowej dla ziem polskich - rozumie pojęcia: repatriacja, terytorium pojałtańskie, nacjonalizacja, - wymienia czynniki, które wpłynęły na zmianę struktury narodowościowej w Polsce	- opisuje trudności życia codziennego w powojennej Polsce - omawia proces podporządkowywania polskiej gospodarki władzy komunistycznej - omawia zmiany terytorialne i demograficzne na ziemiach polskich po	- charakteryzuje czynniki, które wpłynęły na zmianę struktury narodowościowej w Polsce - charakteryzuje życie ludności polskiej na Kresach Wschodnich	dokonyuje bilansu skutków II wojny światowej na ziemiach polskich	XXXII 5; XXXVI 1

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	po zakończeniu wojny		1945 r.			
15. Tworzenie podstaw władzy komunistycznej w Polsce	- zna postaci: Stanisław Mikołajczyk, Bolesław Bierut, Władysław Gomułka, Edward Osóbka-Morawski, Józef Cyrankiewicz - wymienia główne etapy przejmowania rządów w Polsce przez komunistów	- rozumie pojęcia: Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego (MBP), bezpieka, proces szesnastu, Ludowe Wojsko Polskie, obława augustowska, referendum, PSL, PZPR - wyjaśnia, w jaki sposób Polacy starali się nie dopuścić do przejęcia pełnej kontroli nad Polską przez komunistów - wyjaśnia, w jaki sposób komuniści zapewnili sobie pełnię władzy	omawia działania Polaków mające na celu niedopuszczenie do przejęcia pełnej kontroli nad Polską przez komunistów	charakteryzuje główne etapy przejmowania rządów w Polsce przez komunistów	dokonyuje oceny działań komunistów mających na celu zniewolenie Polski	XXXVI 1 XXXVI 2
16. Różne koncepcje walki z władzą komunistyczną	zna wybrane postaci tego okresu (m.in. Stefana Wyszyńskiego, Jana Nowaka-Jeziorańskiego, Danuty Siedzikówny)	- rozumie pojęcia: Rozgłośnia Polska Radio Wolna Europa, amnestia - omawia rolę władz polskich na uchodźstwie po II wojnie	- opisuje losy żołnierzy podziemia niepodległościowego - wyjaśnia, w jakim celu władze ogłaszały	- charakteryzuje rolę władz polskich na uchodźstwie po II wojnie światowej - charakteryzuje	analizuje postawy Polaków wobec władzy komunistycznej	XXXVII 1

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	„Inki”, Witolda Pileckiego)	światowej	amnestie dla żołnierzy podziemia niepodległościowego	pozycję i rolę polskiego Kościoła katolickiego po II wojnie światowej	j	
17. Stalinizm w Polsce	- zna datę 1952 r. - zna postaci: August Emil Fieldorf „Nil”, Konstanty Rokossowski, Bolesław Bierut, Aleksander Zawadzki, Józef Cyrankiewicz	- rozumie pojęcia: stalinizm, procesy pokazowe, безпеaka, indoktrynacja, propaganda, wróg ludu, ZMP, kolektywizacja - wyjaśnia, czym był system totalitarny - wyjaśnia, w jakim celu rządzący stosowali propagandę i indoktrynowali młodzież	- opisuje zasady działania komunistycznej gospodarki - porównuje system rządów w Polsce i ZSRS	charakteryzuje rolę propagandy w kształtowaniu społeczeństwa	analizuje funkcjonowanie poszczególnych elementów systemu stalinowskiego na ziemiach polskich	XXXV 4
18. Za żelazną kurtyną	- zna daty: 1953 r., 1956 r., 1968 r. - wymienia państwa pozostające pod wpływem komunizmu po 1945 r.	- rozumie pojęcia: inwigilacja, sowietyzacja, destalinizacja, odwilż, - wyjaśnia, jakie znaczenie dla tzw. odwilży miała śmierć Stalina i działalność Chruszczowa	- wskazuje na mapie państwa pozostające pod wpływem komunizmu po 1945 r. - opisuje wydarzenia związane z rewolucją węgierską i Praską Wiosną	- charakteryzuje przyczyny i skutki rewolucji węgierskiej i Praskiej Wiosny - porównuje okres stalinizmu w państwach znajdujących się za żelazną kurtyną	analizuje cechy charakterystyczne dla ustrojów krajów znajdujących się w sowieckiej strefie wpływów	XXXII 4,5
19. Nowa mapa świata – dekolonizacja	- zna datę 1960 r. - zna postaci: Mahatma Gandhi, Nelson Mandela	rozumie pojęcia: dekolonizacja, apartheid, rasizm, Rok Afryki, Organizacja Jedności	opisuje przebieg dekolonizacji w Indiach, RPA	charakteryzuje przyczyny, przebieg i skutki procesów	dokonuje bilansu procesów	XXXV 5

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	- umie wskazać przyczyny dekolonizacji - wymienia państwa będące potęgami kolonialnymi	Afrykańskiej wyjaśnia, w jakim celu powstała Organizacja Jedności Afrykańskiej	i Algierii rozdziela i wymienia skutki dekolonizacji	dekolonizacyjnych w Azji i Afryce	dekolonizacyjnych w Afryce i Azji tłumaczy rolę jednostek na losy krajów i świata	
20. Bliski Wschód – konflikty arabsko-izraelskie	zna pojęcia: syjonizm, Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP), autonomia	- wymienia przyczyny powstania syjonizmu - wyjaśnia, dlaczego Palestyna jest zaliczana do najbardziej zapalnych regionów Bliskiego Wschodu	- umie wskazać na mapie: państwo Izrael, obszar Palestyny, Półwysep Synaj, Egipt, Wzgórza Galon, Syrię, Jordanię i Liban - opisuje, jak doszło do powstania państwa Izrael	charakteryzuje stosunki Izraela z sąsiednimi państwami	analizuje sytuację polityczną Izraela i Palestyny po II wojnie i w czasach współczesnych	XXXV 7
21. Rywalizacja Stanów Zjednoczonych i ZSRS	- zna daty: 1959 r., 1962 r. - zna pojęcia: Kryzys kubański, mur berliński - zna postaci: Fidel Castro, Nikita Chruszczow	- rozumie pojęcia: odprężenie, kryzys kubański, blokada Berlina - opisuje formy rywalizacji wielkich mocarstw w okresie zimnej wojny	- umie wskazać przyczyny i potencjalne skutki kryzysu kubańskiego - wyjaśnia, czym było i jak się przejawiało odprężenie w stosunkach międzynarodowych	charakteryzuje konflikty doby zimnej wojny na przykładach	analizuje przyczyny i skutki zimnowojennej rywalizacji USA i ZSRS	XXXV 6
22. Daleki Wschód – Chiny i Japonia	- zna postać Mao Zedonga - umie wskazać na mapie	rozumie pojęcia: Kuomintang, ChRL, maoizm, wielki skok,	wyjaśnia, w jakich okolicznościach	omawia, jak układały się	dokonyuje oceny rządów	XXXV 8

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	Chiny i Japonię	rewolucja kulturalna, Tiananmen, azjatycki tygrys	komuniści przejęli władzę w Chinach	stosunki pomiędzy ChRL a ZSRS po 1949 r.	komunistów w Chinach	
23. Proces integracji europejskiej	- zna daty: 1951 r., 1957 r., 1993 r., 2004 r. - zna postaci: Jean Monnet, Konrad Adenauer, Robert Schuman - wymienia główne organy UE i ich funkcje oraz podaje przyczyny jej powstania	- wymienia etapy powstawania UE - wyjaśnia skróty UE i EWWiS - wyjaśnia, czym jest wspólny rynek i co jest podstawowym celem działalności UE	- opisuje etapy powstawania UE - wskazuje na mapie Europy kraje członkowskie UE	- charakteryzuje okoliczności powstania UE - analizuje proces powstawania i rozszerzania się UE	- dostrzega szanse wynikające z powstania UE - ocenia skutki powstania UE	XXXV 10
24. Przemiany społeczne i kulturowe w drugiej połowie XX wieku	- zna datę 1968 r. - zna pojęcia: ruch hipisowski, punk, rock and roll, feminizm, - zna: zespół The Beatles, Elvisa Presleya - wymienia postanowienia Soboru Watykańskiego II	rozumie pojęcia: państwo opiekuńcze, społeczeństwo konsumpcyjne, społeczeństwo informacyjne, ruch hipisowski, punk, rock and roll, feminizm, kraje Trzeciego Świata, internet, amerykanizacja, globalizacja, Sobór Watykański II, laicyzacja	opisuje przemiany społeczne i kulturowe, jakie nastąpiły u schyłku lat 50. i w latach 60. i 70.	porównuje proces przemian społecznych w krajach Zachodu, za żelazną kurtyną i w krajach Trzeciego Świata	analizuje zjawiska amerykanizacji i globalizacji	XXXV 11
25. Postalinowska odwilż i mała stabilizacja	- zna datę 1956 r. - zna postaci: Władysław Gomułka, Józef Cyrankiewicz, Edward Ochab - wymienia zjawiska świadczące o odwilży w Polsce	rozumie pojęcia: odwilż, mała stabilizacja, poznański czerwiec, rehabilitacja, aparat partyjny, ZOMO, SB, list otwarty, Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, Układ Warszawski	- umie wskazać na mapie Poznań - wyjaśnia, jak doszło do wystąpień w czerwcu 1956 r. oraz jakie były ich przebieg i konsekwencje	- charakteryzuje zjawiska świadczące o odwilży na ziemiach polskich - charakteryzuje życie codzienne w czasach Gomułki	ocenia działania Gomułki	XXXVII 2; XXXVIII 1 2

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
26. Konflikt państwa z Kościołem	- zna daty: 1965 r., 1966 r. - zna postać Stefana Wyszyńskiego	- rozumie pojęcia: odwilż, Milenium, Tysiąclecie - opisuje przejawy złagodzenia polityki antykościelnej w czasach odwilży	- omawia, na czym polegało zaostrenie polityki władz wobec Kościoła na początku lat 60. - omawia rolę Kościoła w podtrzymywaniu oporu przeciwko komunistycznej władzy w Polsce	charakteryzuje spór wokół obchodów Milenium państwa polskiego	- dostrzega znaczenie listu biskupów polskich do biskupów niemieckich dla pojednania polsko-niemieckiego po II wojnie światowej - ocenia rolę Kościoła w podtrzymywaniu oporu przeciwko komunistycznej władzy w Polsce	XXXVIII 4
27. Bunt społeczny w latach 1968 i 1970	- zna daty: 1968 r., 1970 r. - zna postaci: Zbigniew Godlewski, Edward Gierek, Stefan Kisielewski	rozumie pojęcie polityka antysyjonistycznego	omawia przyczyny i skutki wystąpień z 1968 r. i 1970 r.	- dostrzega podobieństwa i różnice w przyczynach buntu studenckiego z 1968 r. i robotniczego z 1970 r. - charakteryzuje konsekwencje tych wystąpień	ocenia rząd Gomułki	XXXVIII 3

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
28. PRL pod rządami Edwarda Gierka	- zna datę 1976 r. - zna postać Edwarda Gierka oraz wybrane postaci z życia kulturalnego i sportowego tego okresu	- wymienia zmiany, które nastąpiły w życiu codziennym Polaków w czasach rządów Gierka - wyjaśnia, na czym opierała się polityka gospodarcza Polski za rządów Gierka - opisuje sukcesy sportowe Polaków w okresie PRL	- omawia przyczyny i wymienia skutki wystąpień z 1976 r. - opisuje rozwój gospodarczy PRL za czasów Gierka	- dostrzega podobieństwa i różnice w przyczynach buntów z 1956, 1968, 1970 i 1976 r. - dostrzega długofalowe konsekwencje polityki gospodarczej Gierka	- analizuje politykę Gierka i Gomułki ze szczególnym uwzględnieniem działań władzy wobec protestujących - ocenia rządy Gierka	XXXVIII 1 2 3
29. Narodziny opozycji politycznej	- zna daty: 1978 r., 1979 r. - zna postaci czołowych opozycjonistów - podaje przykłady twórców ograniczanych przez cenzurę - wymienia metody, których SB używała do prześladowania opozycjonistów	- rozumie pojęcia: cenzura, bibuła, drugi obieg, KOR, WZZ - omawia, w jaki sposób starano się łamać monopol wydawniczy władzy	- wymienia przykłady działań opozycji, które miały wesprzeć represjonowanych robotników, uczestników protestów w czerwcu 1976 r. - omawia twórczość pisarzy cenzurowanych	- wyjaśnia, dlaczego tak istotne było złamanie monopolu wydawniczego państwa komunistycznego - charakteryzuje metody, których SB używała do prześladowania opozycjonistów	dostrzega znaczenie wyboru Polaka Karola Wojtyły na tron papieski	XXXVIII 5 6
30. Rewolucja Solidarności 1980–1981	- zna daty: 1980 r., 1981 r. - zna postaci: Lech Wałęsa, Wojciech Jaruzelski, Leonid Breżniew, Ryszard Kukliński	rozumie pojęcia: MKS, NSZZ „Solidarność”, porozumienia sierpniowe	wskazuje na mapie miejscowości, w których doszło do podpisania porozumień między władzą a MKS-ami	- wyjaśnia, jakie miały konsekwencje porozumienia sierpniowe - charakteryzuje ruch społeczny	ocenia wydarzenia 1980 i 1981 r.	XXXVIII 6 7 8

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
				„Solidarność”		
31. Stan wojenny w Polsce	- zna daty: 13 grudnia 1981 r., 1983 r. - zna postaci: Wojciech Jaruzelski, Zbigniew Bujak, Władysław Frasyniuk, Bogdan Borusewicz, Jerzy Popiełuszko, Grzegorz Przemyk, Czesław Kiszczyk - wymienia przykłady represji, jakie spadły na opozycję w czasie stanu wojennego	- rozumie pojęcia: internowanie, stan wojenny, sankcje gospodarcze, pacyfikacja - omawia przykłady represji, jakie spadły na opozycję w czasie stanu wojennego - omawia wydarzenia związane z pacyfikacją kopalni „Wujek”	- wskazuje na mapie Katowice - omawia najważniejsze ograniczenia praw obywatelskich wynikające z wprowadzenia na obszarze Polski stanu wojennego	- charakteryzuje najważniejsze ograniczenia praw obywatelskich wynikające z wprowadzenia na obszarze Polski stanu wojennego - charakteryzuje ruch społeczny „Solidarność”	- dostrzega znaczenie wręczenia nagrody Nobla Lechowi Wałęsie w 1983 r. - ocenia, czy słusznie stan wojenny uważany jest za kontrowersyjne wydarzenie w historii Polski	XXXIX 1 2
32. Kryzys wewnętrzny ZSRS	- zna daty: 1985 r., 1986 r. - zna postaci: Leonid Breżniew, Michaił Gorbaczow, Ronald Reagan	- rozumie pojęcia: mudżahedin, wyścig zbrojeń, głośność, pierestrojka - wymienia przyczyny kryzysu gospodarczego w ZSRS na początku lat 80.	- wskazuje na mapie Czarnobyl - omawia wydarzenia związane z katastrofą atomową w ZSRS i ich skutki - wyjaśnia, czym był wyścig zbrojeń oraz wskazuje, kto i z jakich powodów go rozpoczął - omawia, jakie konsekwencje dla	- charakteryzuje reformy przeprowadzone przez Gorbaczowa - omawia sytuację gospodarczo-polityczną ZSRS w latach 80.	analizuje proces powolnego upadku ZSRS	XXXV 9

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
			ZSRS miał udział w konflikcie w Afganistanie			
33. Upadek PRL i narodziny III RP	- zna daty: czerwiec 1989 r., 1990 r. - zna postaci: Ryszard Kaczorowski, Lech Wałęsa, Tadeusz Mazowiecki, Jacek Kuroń, Adam Michnik, Zbigniew Bujak, Władysław Frasyniuk, Aleksander Kwaśniewski, Leszek Miller	- rozumie pojęcia: okrągły stół, wybory powszechne - omawia okoliczności, które doprowadziły do rozpoczęcia rozmów przy okrągłym stole - wymienia najważniejsze osoby biorące udział w obradach okrągłego stołu	- wymienia główne postanowienia podjęte podczas obrad okrągłego stołu - opisuje rządy Mazowieckiego	- omawia wyniki i skutki wyborów parlamentarnych w czerwcu 1989 r. - charakteryzuje okoliczności, które doprowadziły do rozpoczęcia rozmów przy okrągłym stole	dostrzega znaczenie wydarzeń 1989 r. dla kształtowania III RP	XXXIX 3
34. Jesień Narodów	- zna datę 1989 r. - zna postaci: Václav Havel, Nicolae Ceaușescu	- rozumie pojęcia: Jesień Narodów, aksamitna rewolucja - wymienia najważniejsze wydarzenia związane z okresem Jesieni Narodów	- wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w ZSRS wpłynęły na upadek rządów komunistycznych w krajach bloku wschodniego - wskazuje na mapie kraje objęte wydarzeniami Jesieni Narodów - omawia proces demokratyzacji na terenie Węgier, NRD, Czechosłowacji i Bułgarii	charakteryzuje procesy dekomunizacyjne na obszarze Czechosłowacji, Niemiec, Rumunii i Węgier	dostrzega symboliczne znaczenie upadku muru berlińskiego	XXXV 9

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
			opisuje wydarzenia związane z rewolucją w Rumunii			
35. Rozpad ZSRS, Czechosłowacji i Jugosławii	- zna daty: 1991 r., 1992–1995 - zna postać Michaiła Gorbaczowa	wymienia główne przyczyny, dla których doszło do zmian geopolitycznych na mapie Europy	- wskazuje na mapie nowo powstałe państwa - opisuje okoliczności odzyskania niepodległości przez kraje bałtyckie	wyjaśnia, jak doszło do powstania Wspólnoty Niepodległych Państw	dokonuje próby oceny zmian na mapie Europy u schyłku XX w. oraz dostrzega szanse i zagrożenia z nich wynikające	XXXV 9
36. III Rzeczpospolita	- zna daty: 1990 r., 1991 r., 1997 r. - zna postaci: Jan Olszewski, Aleksander Kwaśniewski, Lech Wałęsa, Hanna Suchocka, Bronisław Komorowski, Lech Kaczyński	- rozumie pojęcia: lustracja, SLD, PSL, PiS, PO - wymienia najważniejsze zmiany wprowadzone przez rząd Tadeusza Mazowieckiego	omawia zmiany na polskiej scenie politycznej na początku lat 90.	- charakteryzuje przemiany ustrojowe w latach 1989–1997 - charakteryzuje najważniejsze treści zawarte w Konstytucji III RP	analizuje przemiany obozu politycznego wywodzącego się z Solidarności	XL 1
37. Przemiany gospodarczo-społeczne w Polsce po 1989 r.	- zna datę 1989 r. - zna postaci: Leszek Balcerowicz, Wisława Szymborska, Andrzej Wajda, Roman Polański,	- rozumie pojęcia: gospodarka rynkowa, restrukturyzacja, prywatyzacja, inflacja - wyjaśnia, na czym polegał plan Balcerowicza	omawia sytuację gospodarczą Polski w momencie przejęcia rządów przez gabinet Tadeusza	- porównuje modele gospodarki polskiej przed i po 1989 r. - charakteryzuje życie kulturalne III	analizuje, dlaczego Polska pod koniec XX w. wciąż	XL 2 3

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
	Krzysztof Kieślowski • podaje przykłady pozytywnych i negatywnych zmian w życiu Polaków po 1989 r.	• wskazuje trudności, jakie pojawiły się w trakcie realizacji planu Balcerowicza	Mazowieckiego • omawia przykłady pozytywnych i negatywnych zmian w życiu Polaków po 1989 r.	RP	znajdowała się na niższym poziomie rozwoju gospodarczego niż kraje zachodnie	
38. Polska w NATO i Unii Europejskiej	• zna daty: 1999 r., 2004 r. • zna postaci: Jan Nowak-Jeziorański, Zbigniew Brzeziński • wymienia sąsiadów III RP	• rozumie pojęcia: NATO, Unia Europejska	• wskazuje na mapie sąsiadów III RP, członków Trójkąta Weimarskiego, Trójkąta Wyszehradzkiego i Grupy Wyszehradzkiej • omawia główne etapy integracji Polski ze strukturami NATO • omawia główne etapy integracji Polski z UE	• dostrzega znaczenie i konsekwencje opuszczenia Polski przez wojska rosyjskie • charakteryzuje stosunki Polski z nowymi sąsiadami	• ocenia politykę zagraniczną III RP	XLI 1 2